

UAT ARDEOANI (JUD. BACĂU)
Studiu arheologic

AUTOR
Dr. Costin CROITORU, Arheolog expert (AM-E-516)

Cuprins

I. Preliminarii.....	2
II. Notă metodologică.....	2
III. Analiza geografiei / teritoriului.....	4
IV. Discutarea surselor documentare / prezențelor arheologice.....	5
A. Ardeoani.....	6
B. Leontinești.....	7
V. Situri arheologice neclasate în <i>RAN</i>	9
VI. Situri arheologice clasate în <i>LMI</i> și în <i>RAN</i>	9
VII. Ilustrația.....	13
VIII. Fișele de sit.....	38
IX. Propuneri pentru regulamentul local de urbanism.....	49
X. Concluzii.....	52

I. Preliminarii

Prezentul studiu a fost întocmit la solicitarea Primăriei Ardeoani, în vederea întocmirii Studiului Arheologic aferent actualizării P.U.G. – comuna Ardeoani, de către arheolog expert Costin Croitoru.

Comuna Ardeoani este o unitate administrativă înființată în anul 1968 (Legea nr. 2 și 3 din 1968) odată cu revenirea la județul Bacău; tot atunci au fost desființate satele Dianca și Poarta-Leontinești, înglobate în satul Leontinești și satele Iliești și Mârzănești înglobate în satul Ardeoani; comuna căpătând astfel alcătuirea actuală. Se află în zona central-nordică a județului Bacău, pe valea râului Tazlăul Sărat.

De la bun început trebuie să afirmăm că în **Repertoriul Arheologic Național (RAN)** figurează două situri arheologice distincte pe raza UAT Ardeoani, iar în **Lista monumentelor istorice (LMI)** ambele sunt clasate ca un singur monument (același sit arheologic!) – este vorba despre Așezarea eneolitică din punctul *Podiș, Dealul Chetrei (Tătăroaia)* (cod LMI BC-I-s-B-00730), ce s-ar afla la marginea de est a satului, la 500 metri de șosea.

De-a lungul timpului însă, au fost semnalate câteva descoperiri arheologice pe Valea pârlului Tazlăul Sărat, care ne permit să afirmăm că pe raza comunei Ardeoani există zone cu patrimoniu arheologic reperat¹ (cf. OG 43/2000 Articolul 2 (1) e. 2j-k), care sunt clasate în Repertoriul Arheologic Național, drept situri arheologice.

Au fost identificate, verificate și măsurate coordonatele STEREO '70, cât și zona de protecție pentru cele două situri arheologice amintite din satul Leontinești, comuna Ardeoani. Odată cu aceste delimitări s-au identificat și zonele de protecție ale siturilor și s-au întocmit documentare fotografice.

Nu au fost efectuate investigații invazive, de tipul sondajelor stratigrafice sau arheologice.

În urma parcurgerii bibliografiei existente, și mai ales verificărilor de teren, opinăm că este necesară introducerea unui sit arheologic în *Registrul Arheologic Național* – anume *Movila lui Busuioc*, dar sunt necesare și unele corijări ale informațiilor descriptiv / topografice relative la existența / poziționarea celor două situri cunoscute și, desigur, modificarea informațiilor din *Lista Monumentelor Istorice*.

De asemenea, **au fost efectuate fotografii de teren și aerofotografii, fără a se colecta artefacte.**

Ca o concluzie, **prezentul studiu face propunerea de includere a unui sit arheologic în RAN**, și corijarea informațiilor existente, respectiv modificarea informațiilor din *LMI*.

II. Notă metodologică

Prezentul studiu arheologic a fost elaborat la solicitarea primăriei comunei Ardeoani, în vederea actualizării *Planului Urbanistic General* aferent comunei Ardeoani, județul Bacău.

S-a avut în vedere evaluarea patrimoniului arheologic existent în limitele unității administrativ-teritoriale, întocmirea fișelor de sit pentru fiecare obiectiv identificat și înscrierea în evidențele specifice a zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, pentru instituirea regimului de protecție prevăzut de lege.

Pentru realizarea acestui deziderat ne-am bazat pe consultarea vastei bibliografii arheologice

---

¹ OG 43/2000 Articolul 2 (1)

j) prin zonă cu patrimoniu arheologic reperat se înțelege terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană ori subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național; până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

k) prin zonă cu potențial arheologic evidențiat întâmplător se înțelege terenul în care existența bunurilor de patrimoniu arheologic s-a evidențiat, în mod neprevăzut, ca urmare a: 1. acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetecție, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;

prelucrând, pe cât posibil exhaustiv, literatura specifică, cu relevanță asupra zonei urmărite, desigur citată infrapaginal acolo unde a fost cazul și evident pe un suport cartografic generos.

Trimiterile la bibliografia esențială s-au făcut pentru fiecare descoperire în parte. Acolo unde, în același punct, au fost semnalate vestigii din diverse perioade istorice, doar menționate în literatura de specialitate, pentru a evita repetițiile, nu am mai reluat trimiterea inițială, cititorul înțelegând că sursa este cea citată la primul punct. În ceea ce privește bibliografia secundară (lucrări generale care amintesc într-un context mai larg descoperirile arheologice notate de noi în prezentul capitol) aceasta urmează bibliografiei esențiale și are drept scop, încadrarea descoperirilor într-un spectru mai larg, cronologic, cultural sau tipologic.

A urmat etapa propriu-zisă a evaluării de teren, respectiv de topografie arheologică, în care au fost verificate toate aceste informații, fiind delimitate toate perimetrele arheologice în format *dwg*, cu ajutorul unui *GPS GARMIN*, datele din teren fiind culese în sistemul de coordonate Stereografic 1970.

Toate datele au fost mai apoi transpuse ulterior în format digital (*dwg*) pe anexa grafică (cu toate categoriile de terenuri), pusă la dispoziție de primăria comunei Ardeoani, fiind conturat fiecare perimetru arheologic, împreună cu zona de protecție aferentă. Au fost astfel create layere distincte (sit arheologic, zonă de protecție sit arheologic).

Determinarea coordonatelor punctelor de detaliu s-a efectuat cu un receptor GPS și a serviciului ROMPOS® RTK utilizând produsele RO_VRS_3_1 GPS, coordonatele fiind redată în sistem STEREO 1970 cu ajutorul softului TransDatRo 4.00 (descărcat de pe site-ul ANCPI) și integrat în softul SurvCE, care permite stocarea coordonatelor punctelor de detaliu într-un fișier text asigurând o precizie de +/- 5cm.

Zonele de protecție ale tuturor perimetrelor arheologice au fost stabilite în acord cu prevederile OG 43/2000 cu modificările și completările ulterioare și L.422/2001 cu modificările și completările ulterioare.

În fine, în cea de-a treia etapă a fost redactată întreaga documentație care cuprinde istoricul cercetărilor arheologice, fișele de sit arheologic pentru fiecare perimetru arheologic, documentarul fotografic precum și recomandările pentru protejarea perimetrelor arheologice de pe teritoriul comunei Ardeoani, județul Bacău.

Cadrul legislativ al întocmirii studiului:

Legi

- Legea nr. 50 / 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 5 / 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate;
- Ordonanța de Guvern (O. G.) nr. 43 / 2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, aprobată cu modificări prin Legea 378 - 2001, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 350 / 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, cu modificările și completările ulterioare: art. 46, alin. (2), lit. f); art. 48, alin. (1); art. 49;
- Legea nr. 422 / 2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările ulterioare, republicată;
- Legea nr. 190 din 26 iunie 2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 7 / 2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350 / 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul; art. 46, alin. (2), lit. f).

Hotărâri ale Guvernului

- Hotărârea de Guvern (H. G.) nr. 525 / 1996, privind aprobarea Regulamentului general de urbanism, republicată.

Ordine ministeriale

- Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 562 / 2003 pentru aprobarea Reglementării tehnice „*Metodologie de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate*” (PUZ), Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 125 bis din 11.II.2004;
- Ordinul Ministrului Culturii, Nr. 2.183 din 02.04.2007, privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea financiară a prejudiciului adus patrimoniului cultural național imobil - monument istoric sau sit arheologic;
- Ordin al Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2.260 / 2008 privind aprobarea *Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice* Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 540 din 17 / 07 / 2008;
- Ordinul MDRAP nr. 233 / 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350 / 2001, privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism: art. 17, art. 23, Anexa 2;
- Ordinul MLPAT nr. 13 N / 1999 - metodologia de elaborare și conținutul cadru al PUG și RLU;
- Ordinul ANCPI nr. 700 / 2014 (actualizat), privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară;
- Ordinul MDRT nr. 2.701 / 2010, pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajarea teritoriului și urbanism (P.A.T.U.).

Alte reglementări

- Legea nr.157 privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 274 din data: 10 / 13 / 1997;
- Ultimul paragraf din Anexa 2 (Conținut Cadru al documentațiilor de urbanism și de amenajare a teritoriului) la Dispoziția nr. 4300 - VN / 03.11.2005 a Ministerului Culturii și Cultelor, privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul avizării, care face trimitere la forma inițială a Legii nr. 422 / 2001, art. 35, alin. (1), lit. g), ce prevede: „*Studiile de fundamentare istorico - științifică pentru instituirea și delimitarea zonelor protejate de patrimoniu construit și a siturilor arheologice protejate prin lege, precum și reglementările generale de amenajare a teritoriului acestora, conform normelor legale în vigoare*”;
- Dispoziția nr. 5596 - VN / 01.08.2007 pentru completarea Dispoziției nr. 4.300 - VN / 03.11.2005, privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul avizării prevede: „*În documentație vor fi marcate monumentele și perimetrele siturilor arheologice clasate în Lista Monumentelor Istorice (LMI) actualizată și siturile arheologice reperate, cu marcarea localizării pe repere urbanistice sau geografice, după caz, precum și în coordonate geografice în proiecție STEREO '70*”.

III. Analiza geografiei / teritoriului

Comuna Ardeoani (în maghiară *Árgyevány*) este o unitate administrativă înființată în anul 1968 (Legea nr. 2 și 3 din 1968), odată cu revenirea la județul Bacău; atunci au fost desființate satele Dianca și Poarta-Leontinești, înglobate în satul Leontinești și satele Iliești și Mârzănești, înglobate în satul Ardeoani; comuna căpătând astfel alcătuirea actuală.

Se află în zona central-nordică a județului Bacău, pe valea inferioară a râului Tazlăul Sărat, în zona mediană a depresiunii Tazlău-Cășin, la 14 kilometri nord-est de municipiul Moinești.

Ardeoani este un oiconim minor, simplu, ce caracterizează natura locului (vegetația), provenit dintr-un apelativ: *Ardeua* + sufixul *ani* < maghiarul *erdő* = pădure. Dincolo de specificul zonei, poziționarea geografică o leagă de conexiuni rutiere de maximă relevanță în varii perioade istorice. De altfel, atestările documentare foarte timpurii, încă din prima parte a veacului al XV-lea, ale celor două localități – Leontinești și Ardeoani, care alcătuiesc astăzi comuna, vorbesc tocmai despre aceste realități.

Depresiunea Tazlău-Cășin „este cea mai vastă ca întindere și poate cea mai tipică depresiune subcarpatică din țara noastră”. Depresiunea aceasta largă, cu o lungime de peste 70 de kilometri, ce urmărește la exterior culmile montane, este formată la rândul ei, din două componente principale, cu orientări diferite, respectiv Depresiunea Tazlăului, drenată prin axul ei de Tazlăul Mare, orientată aproximativ nord, nord-vest – sud, sud-est și depresiunea Cășinului, drenată longitudinal de râul omonim, orientată aproximativ nord, nord-est – sud, sud-vest. Depresiunea Tazlăului, este mai largă în jumătatea sudică, între culmea Berzunțului și culmea Pietricica, de fapt sectorul cel mai tipic de depresiune subcarpatică, și se îngustează treptat în jumătatea nordică, încât la nord de Frumoasa se rezumă doar la valea terasată a Tazlăului Mare. Relieful depresiunii Tazlăului este reprezentat la rândul său, prin forme predominant erozive, formele acumulative fiind prezente doar la contactul cu culmea Berzunțului și culmea Pietricica, sub formă de glacisuri piemontane, precum și pe versanții Tazlăului, sub formă de terase. Relieful sculptural se prezintă sub forma unor dealuri și coline cu spinări largi sau înguste, ori prin creste de intersecție a versanților, cu orientare perpendiculară sau oblică față de direcția Tazlăului, determinată de direcția principalilor afluenți ai Tazlăului care coboară din munți sau din culmea Pietricica. Altitudinea lor absolută este mai mare în nord, de aproximativ 500-550 metri, dar scade treptat spre sud, odată cu coborârea talvegului Tazlăului, ajungând la aproximativ 420-450 metri în partea centrală a depresiunii – zona de confluență cu Tazlăul Sărat – de unde se menține cam la același nivel până la confluența cu Troțușul. Versanții sunt, în general, abrupti și puternic afectați de procesele geomorfologice actuale, mai ales de alunecări, datorită predominanței argilelor și marnelor și a alternanței lor cu orizonturi subțiri de gresii friabile (realitate care se reflectă și în gradul de ocupare al zonei).

Tazlăul, principala rețea hidrografică a depresiunii, are ca cel mai important afluent *Tazlăul Sărat*, care, după ce iese din munte (în zona orașului Moinești), secționează transversal o bună parte din depresiune, creându-și o vale largă pe seama argilelor, marnelor și gresiilor friabile, helvețiene. Deși are aspect de vale evoluată, Tazlăul Sărat este relativ tânăr, deoarece nu are terase mai înalte de 35-40 metri altitudine relativă. Interfluviile mai înalte ce o mărginesc de o parte și de alta, deși se mențin la aproximativ 100-120 metri față de talvegul văii, nu sunt terase; acestea s-au format prin procese obișnuite de retragere a versanților².

Am discutat câteva chestiuni esențiale relative la mediul natural întrucât acesta își pune amprenta hotărâtor asupra prezenței și evoluției comunităților locale. În cazul nostru, valea Tazlăului Sărat, dezvoltă terase din care s-au desprins promontorii ce au furnizat o bună protecție naturală, contribuind prin configurația lor geografică la un grad ridicat de ocupare umană în preistorie, antichitate și ulterior.

IV. Discutarea surselor documentare / prezențelor arheologice

Pe teritoriul comunei Ardeoani au fost efectuate cercetări arheologice sistematice, respectiv descoperiri întâmplătoare, izolate. Cunoaștem destul de bine aceste aspecte din literatura de specialitate, și verificările noastre de teren; le vom prezenta în continuare.

*

---

² N. N. Lupu, I. Văcărașu, C. Brânduș, *Județul Bacău*, București, 1972, pp. 23-25.

A. Ardeoani

- **Dealul Bejenie, în punctul Surini.** În primăvara anului 1965 a fost descoperit întâmplător un tezaur monetar, depus într-o cană ceramică cu toartă, lucrată la roată din pastă cenușie, care a fost recuperată fragmentar. Pieseile numismatice s-au răspândit; 91 dintre acestea au fost predate Miliției Moinești, prin intermediul căreia au ajuns la Muzeul de Istorie din Bacău; alte 9 au ajuns în posesia unor persoane particulare sau instituții. La verificarea de teren / ancheta specialiștilor de la Muzeu, s-au mai obținut informații doar despre 5 dintre acestea (4 la colțul muzeal al căminului cultural din localitate și 1 la Liceul „Vasile Alecsandri” din Moinești), fiind așadar publicat un lot de 96 piese numismatice, din aparent cele 100 care formau tezaurul. Este vorba despre denari imperiali de la Marc Antonius, Vespasianus, Domitianus, Titus, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Faustina Senior, Faustina Junior, Commodus, Crispina, Septimius Severus, Caracalla, Pescennius Niger³.

- **Movila lui Busuioc.** O informație lacunară consemnează prezența unei movile la Ardeoani, între satele Enăchești, Coman și Iliești (sic!), care domină întreaga regiune. Informatori locali ar fi vorbit despre descoperirea aici (în movilă?) a unor vârfuri de săgeți din bronz și fragmente ceramice, iar cercetătorul care reține informația verbală presupune că movila „a putut fi folosită ca monument funerar în antichitate, iar în evul mediu ca loc de strajă”⁴. Obiectivul se află la nord, nord-est de Ardeoani, iar pe Planurile director de tragere ale armatei române (1916) apare nominalizată ca *Movila lui Busuioc*.

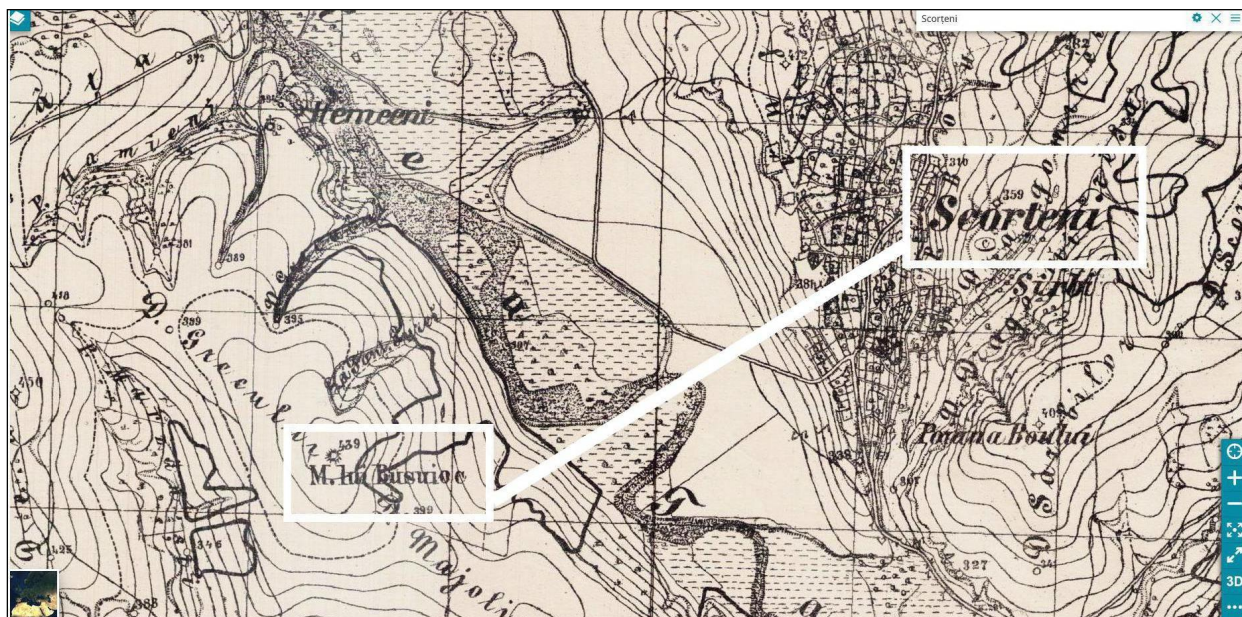
[La Scorțeni este cunoscută drept *Movila de strajă*⁵, sau *Movila lui Ștefan cel Mare*. Într-o entuziastă încercare de abordare monografică a localității amintite, se consemnează, la subcapitolul *Urme de locuire din alte milenii*: „teritoriul pe care se află satul Scorțeni a fost locuit din mileniul I înaintea erei noastre, cum pare să demonstreze prezența *Movilei* de la 435 de metri, de pe Dealul Ștefan cel Mare, din dreptul satului Scorțeni, pe dreapta Tazlăului Mare. Despre această movilă, cercetătorii Viorel Căpitanu și Vasile Ursachi au emis ipoteza că ar putea fi un mormânt uriaș, vechi de circa trei milenii [în vara anului 1986 cei doi cercetători au urcat la Movilă, împreună cu autorii]”⁶. Dincolo de interpretările fanteziste și conexiunile cronologice neverosimile, care nu comportă discuții suplimentare, unele precizări sunt totuși necesare. Obiectivul la care se face trimitere pentru argumentarea multi-milenarismului Scorțenilor se află la distanță apreciabilă, în afara limitelor istorice sau geografic-administrative ale satului (sic!), deci irelevant în contextul reiterat. Din punct de vedere toponimic, aș remarca doar faptul că, așa cum am remarcat, pe Planurile director de tragere al Armatei Române de la începutul secolului XX, obiectivul este marcat sub denumirea de „Movila lui Busuioc”, ceea ce ne sugerează că numele de „Movila lui Ștefan cel Mare” este una contemporană, de pus în legătură cu un exacerbât patriotism local, care tinde să pună pe seama ilustrului voievod moldovean varii inițiative „edilitare” sau locuri „istoricizante”.

³ Viorel Căpitanu, *Tezaurul de denari romani de la Ardeoani*, în *Carpica*, II, 1969, pp. 179-192

⁴ Viorel Căpitanu, *Cercetări arheologice de suprafață pe teritoriul județului Bacău (II)*, *Carpica*, XIV, 1982, p. 140, nr. 2.

⁵ Biblioteca Academiei Române, ms. 223, f. 456v (mențiune).

⁶ Ecaterina I. Măgirescu, Cedric N. Măgirescu, *File din cartea Scorțenilor*, în *Carpica*, XVIII-XIX, 1986-1987, pp. 387-388 și nota 3.

Localizarea *Movilei* în raport cu localitatea Scorțeni.

(sursa: <https://geo-spatial.org/harti/#/viewer/openlayers/10>.)

B. Leontinești

- **La Podiș**, punct aflat în marginea de est a satului Leontinești (cod RAN 21114.01 / cod LMI BC-I-s-B-00730). Aici a fost descoperită și cercetată o așezare neolitică (cultura Starčevo-Criș) de către arheologul Silvia Iacobescu, în intervalul 1991-1995. Așezarea, de dimensiuni modeste, este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat, la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești, pe calea de acces ce lega încă din antichitate Moldova de Transilvania, prin pasul Ghimeș⁷.

a. [„Așezarea are un singur nivel de locuire. În cadrul investigațiilor au fost descoperite cinci locuințe de suprafață. Materialul recoltat a constatat din unelte din piatră, silex și obsidian (toporașe de mână, nuclee, lame, răzuitoare, râșnițe, zdrobitoare) și ceramică aparținând celor două categorii: de uz comun și fină, provenind de la vase-borcan, cupe, castroane, străchini, vase cu picior. Unele fragmente sunt ornamentate cu motive decorative specifice acestei culturi: brăie alveolare, impresiuni făcute cu unghia, ciupituri de tip „spic de grâu”, butoni, proeminențe, linii incizate dispuse în rețea sau în zig-zag, etc. Pe baza analogiilor cu alte stațiuni similare din Moldova, așezarea de la Leontinești a fost datată în etapa finală (IV B) a culturii Starčevo-Criș”]⁸.

b. [„Au continuat cercetările în așezarea Starčevo-Criș din punctul *Podiș*, situată pe terasa mijlocie a Tazlăului, pe teritoriul satului Leontinești. Cercetările din acest an s-au axat pe partea centrală a terasei unde urmele materiale Criș de la suprafața solului erau mai abundente, atestând o zonă de locuire mai intensă. În acest scop s-a trasat S V de 30x2, având următoarea stratigrafie: - strat vegetal cenușiu deschis, gros de 15-20 cm, cu aspect granulos; - sol cafeniu, gros de 30-50 cm. cu urme materiale Criș; - sol galben lutos, steril din punct de vedere arheologic. În secțiune au fost dezvelite două locuințe de suprafață, de formă aproximativ rectangulară, la o distanță de 7 metri una de cealaltă. Pentru dezvelirea lor au fost trasate și două casete (cas. 1 de 10x2 m și cas. 2 de 4x2 m). Materialul arheologic recoltat din aceste două locuințe constă în principal din fragmente ceramice, unelte litice,

⁷ Silvia Iacobescu, *O nouă așezare Starčevo-Criș descoperită în jud. Bacău*, în *Carpica*, XXIII/2, 1992, pp. 43-50. Vezi și Lăcrămioara Elena Istina, *Privire asupra cercetărilor arheologice întreprinse de Muzeul de Istorie din Bacău pentru perioada preistorică*, în *Carpica* XXXVI, 2007, p. 24

⁸ Silvia Iacobescu, *Leontinești, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, pp. 65-66, nr. 149B (trimiterea la resursa bibliografică de pe serverul RAN este eronată, defectuos tehnoredactat este până și numele autoarei).

oase calcinate. Ceramica aparține celor trei categorii: fină, semifină și grosieră și provine de la vase borcan, castroane, cești, vase cu picior etc. Unele dintre fragmente prezintă elemente de decor caracteristice acestei culturi: linii incizate în zig-zag sau în rețea, ciupituri, impresiuni realizate cu unghia, brâie alveolare, butoni etc. Uneltele se compun din arme și nuclee din silex, obsidian și menilit, toporașe neperforate și dălțițe din marnă, percutoare, zdrobitoare și râșnițe din gresie, bile de praștie”]⁹.

c. [„În perioada 1991-1993 s-au efectuat cercetări arheologice în așezarea Starcevo-Criș identificată pe teritoriul satului Leontinești, în punctul „Podiș”. Așezarea, de dimensiuni modeste, este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului, la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale Bacău-Moinești, pe calea de acces ce lega încă din antichitate Moldova de Transilvania, prin pasul Ghimeș. În primele campanii s-a urmărit delimitarea așezării și stabilirea stratigrafiei, constatându-se un singur nivel de locuire Criș, cu o grosime variind între 30 și 50 cm. În cele 5 secțiuni trasate, totalizând o suprafață de cca. 300 m.p., au fost surprinse urmele a patru locuințe de suprafață de formă aproximativ rectangulară, fără amenajări interioare. Doar în L4 au fost identificate urmele vetrei sub forma unor bucăți dispersate de lipitură. Materialul arheologic recoltat constă în special din ceramică fragmentară aparținând celor trei categorii: fină, semifină și grosieră, provenind de la vase-borcan, castroane, cești, vase cu picior etc. Majoritatea ceramicii este nedecorată, dar se întâlnesc și fragmente ceramice cu decor specific acestei culturi: linii incizate în zig-zag sau rețea, ciupituri, impresiuni realizate cu unghia, brâie alveolare, butoni etc. În ceea ce privește plastica, s-a descoperit o protomă cap de pasăre și doi idoli antropomorfi, unul modelat rudimentar, celălalt prezentând analogii cu idolii de la Perieni și Zăuan și un obiect de podoabă (inel), cu analogii la Trestiana (ultimul nivel). Materialul litic se compune din lema și nuclee din silex, obsidian și menilit, toporașe neperforate și dălțițe de marnă, percutoare, zdrobitoare și râșnițe din gresie, biluțe de praștie etc.”]¹⁰.

d. [„Cercetările din acest an au avut ca scop delimitarea laturii de NV a așezării Starcevo-Criș. A fost trasată secțiunea S II de 30 x 2 m, în imediata apropiere a căii de acces care unește în prezent pârâul Frasin, afluent al Tazlăului, cu Dealul Chetrei, unde, în 1990, a fost identificată și sondată o așezare Cucuteni (fază neprecizată din cauza materialului foarte corodat și fărâmițat). Stratul de cultură Criș a apărut la adâncimea de 0,20-0,25 m, având o grosime de 40-50 cm. În suprafața dezvelită de 100 m.p. (S VI de 30 x 2 m și Cas I de 20 x 2 m) nu a fost surprins nici un complex de locuire dar stratul de cultură Criș a fost foarte bogat în vestigii materiale constând din fragmente ceramice, unelte litice, oase calcinate și măsele provenind în principal de la bovine, dovadă că aceste animale domestice jucau un rol important în economia acestei comunități. Materialul arheologic era grupat pe latura de NV a secțiunii unde terenul cobora în pantă. Consta, în cea mai mare parte, din material purtat din așezare, amestecat cu fragmente de chirpic, provenind de la locuințele deranjate de lucrările agricole. Din nivelul Starcevo-Criș a fost recoltată o mare cantitate de fragmente ceramice aparținând celor trei categorii: de uz comun, fină și semifină, simplă sau ornamentată cu elemente decorative caracteristice acestei culturi: impresiuni „în spic de grâu”, ciupituri realizate cu unghia, brâie alveolare, proeminențe, butoni, linii incizate în zig-zag sau în rețea etc. Ele provin de la borcane, vase de provizie, castroane, vase cu picior, forme întâlnite și în alte așezări similare aparținând culturii Starcevo-Criș, așa cum sunt cele de la Bălăneasa-Livezi, Vermești Comănești (jud. Bacău), Trestiana, Poienești (jud. Vaslui), Valea Lupului și Balș (jud. Iași), ceea ce a permis, prin analogie, încadrarea așezării în etapa finală a acestei culturi. Alături de ceramică un rol important în datarea și caracterizarea acestei comunități îl joacă și materialul litic constând din unelte și arme din silex, obsidian, marnă, gresie și menilit, roci locale sau aduse de la mare distanță prin schimburile inter tribale, din care se confecționau lame, răzuitoare, toporașe de mână, percutoare, proiectile de praștie, râșnițe și zdrobitoare etc. Până în prezent, nu s-a găsit nici o unealtă

⁹ Eadem, *Leontinești, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1993*, Satu Mare, 1994, p. 37, nr. 75

¹⁰ Eadem, *Leontinești, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1994*, Cluj-Napoca, 1995, pp. 51-52, nr. 74.

din os, deși ele sunt prezente în alte stațiuni similare. Cercetările arheologice efectuate din 1991 și până acum, ca și materialele descoperite permit o privire de ansamblu și unele concluzii asupra stadiului de dezvoltare și a preocupărilor economice ale comunităților Starcevo-Criș din această așezare importantă prin situarea ei pe una din căile de pătrundere a acestor comunități dinspre Transilvania în Moldova, prin valea Trotușului și Tazlăului. Fiind una dintre puținele așezări cercetate sistematic în această zonă centrală a Moldovei, se impune continuarea cercetărilor și în anii viitori pentru descifrarea unor eventuale aspecte regionale ale acestei culturi”]¹¹.

- **Dealul Chetrei**, punct aflat pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat, la nord-vest de satul Leontinești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești, în apropierea căii de acces care unește în prezent pâraul Frasin, afluent al Tazlăului, cu Dealul Chetrei (cod RAN 21114.02 / cod LMI BC-I-s-B-00730). Așezarea are un singur nivel de locuire, eneolitic (cultura Cucuteni, fază neprecizată). În cele două secțiuni trasate în 1990 – în cadrul unor cercetări sistematice și de salvare (sic!), nu a fost identificat nici un complex de locuire, ci doar stratul de cultură cucutenian, care era destul de subțire. Este posibil să fie vorba de o așezare sporadică legată de exploatarea sării din izvoarele de slatină din apropiere¹².

V. Situri arheologice neclasate în RAN

Nu au fost identificate situri arheologice noi pe raza comunei Ardeoani. Propunem introducerea în *Repertoriul Arheologic Național (RAN)* a Movilei lui Busuioc. Obiectivul se află la 400 metri est de DJ156A și aproximativ 2000 metri nord-est de Ardeoani. Se află pe o cotă dominantă, fiind de dimensiuni apreciabile, formă ovală (70 x 75 metri), stare de conservare bună.

Limitele sitului *Movila lui Busuioc* din Ardeoani

Ardeoani – <i>Movila lui Busuioc</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
561794.409; 624865.741	46°32'39.34"N; 26°37'36.60"E
561786.770; 624944.947	46°32'39.04"N; 26°37'40.31"E
561714.970; 624937.259	46°32'36.72"N; 26°37'39.88"E
561727.482; 624854.756	46°32'37.18"N; 26°37'36.02"E
Ardeoani – <i>Movila lui Busuioc</i> , Limitele zonei de protecție	
561819.807; 624824.310	46°32'40.19"N; 26°37'34.68"E
561806.327; 625025.087	46°32'39.62"N; 26°37'44.09"E
561681.999; 625015.922	46°32'35.60"N; 26°37'43.54"E
561708.779; 624770.975	46°32'36.63"N; 26°37'32.07"E

VI. Situri arheologice clasate în RAN și LMI

A. Pe raza UAT Ardeoani, în *Repertoriul Arheologic Național (RAN)*, figurează două situri arheologice:

Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Județ	Localitate	Componente sit	Cronologie
21114.01	Așezarea neolitică de la Leontinești - Podiș. Așezarea, de dimensiuni modeste, este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat, la jumătatea distanței dintre sațele Leontinești și Măgurești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești, pe calea de acces ce lega încă din antichitate Mo	locuire	așezare	Bacău	Leontinești, com. Ardeoani	Așezare	Neolitic
21114.02	Așezarea eneolitică de la Leontinești - Dealul Chetrei. Așezarea este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat, la nord-vest de satul Leontinești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești.	locuire	așezare	Bacău	Leontinești, com. Ardeoani	așezare	Eneolitic

¹¹ Eadem, *Leontinești „Podiș”, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1995*, Brăila, 1996, pp. 73-74, nr. 82.

¹² Eadem, *op. cit.*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, p. 65, nr. 149B (trimiterea la resursa bibliografică de pe serverul RAN este eronată, defectuos tehnoredactat este până și numele autoarei).

A.1. - La Podiș, punct aflat în marginea de est a satului Leontinești (cod RAN 21114.01 / cod LMI BC-I-s-B-00730). Aici a fost descoperită și cercetată sistematic o așezare neolitică (cultura Starčevo-Criș), de către arheologul Silvia Iacobescu, în intervalul 1991-1995.

Așezarea, de dimensiuni modeste, este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la circa 800 metri nord de acesta), în stânga pârâului Frasin (la aproximativ 100 de metri est), afluent al celui dintâi în amonte de Leontinești, la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești (la 400 metri nord de aceasta), pe calea de acces ce lega încă din antichitate Moldova de Transilvania, prin pasul Ghimeș¹³.

Au fost descoperite și cercetate cinci locuințe de suprafață. Inventarul acestora a constatat din unelte din piatră, silex și obsidian (toporașe de mână, nuclee, lame, răzuitoare, râșnițe, zdrobitoare) și ceramică aparținând celor două categorii: de uz comun și fină, provenind de la vase-borcan, cupe, castroane, străchini, vase cu picior. Unele fragmente sunt ornamentate cu motive decorative specifice acestei culturi: brăie alveolare, impresiuni făcute cu unghia, ciupituri de tip „spic de grâu”, butoni, proeminențe, linii incizate dispuse în rețea sau în zig-zag, etc. În ceea ce privește plastica, s-a descoperit o protomă cap de pasăre și doi idoli antropomorfi, unul modelat rudimentar, celălalt prezentând analogii cu idoli de la Perieni și Zăuan și un obiect de podoabă (inel), cu analogii la Trestiana (ultimul nivel).

La suprafața terenului cultivat se găsesc astăzi numeroase fragmente ceramice și, mai rar, de chirpic / lipitură. Gradul ridicat de fragmentare (suprafața sitului este arată sistematic) nu permit observații pertinente relative la tipul vaselor din care proveneau. De asemenea, în cadrul verificărilor de teren nu am găsit niciun fragment decorat, fie că este vorba despre pictură (specifice culturii sunt picturile cu alb, roșu sau negru) ori ornamente (specifice culturii sunt impresiunea, barbotina, ornamentele plastice sau în relief, incizia, canelura etc.).

Limitele sitului *La Podiș*, Leontinești, comuna Ardeoani

Leontinești, comuna Ardeoani – <i>La Podiș</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
559075.402; 620590.272	46°31'14.08"N; 26°34'13.41"E
559134.666; 620635.779	46°31'15.97"N; 26°34'15.60"E
559013.298; 620791.022	46°31'11.94"N; 26°34'22.77"E
558928.620; 620756.464	46°31'9.22"N; 26°34'21.07"E
558873.462; 620731.125	46°31'7.45"N; 26°34'19.83"E
558923.798; 620684.510	46°31'9.11"N; 26°34'17.69"E
558958.637; 620650.565	46°31'10.26"N; 26°34'16.13"E
559035.193; 620633.701	46°31'12.75"N; 26°34'15.41"E
Leontinești, comuna Ardeoani – <i>La Podiș</i> , Limitele zonei de protecție	
559148.612; 620466.683	46°31'16.53"N; 26°34'7.68"E
559253.525; 620572.036	46°31'19.86"N; 26°34'12.72"E
559061.142; 620821.194	46°31'13.47"N; 26°34'24.23"E
559013.298; 620791.022	46°31'11.94"N; 26°34'22.77"E
558928.620; 620756.464	46°31'9.22"N; 26°34'21.07"E
558873.462; 620731.125	46°31'7.45"N; 26°34'19.83"E

¹³ Silvia Iacobescu, *O nouă așezare Starčevo-Criș descoperită în jud. Bacău*, în *Carpica*, XXIII/2, 1992, pp. 43-50. Vezi și Lăcrămioara Elena Istina, *Privire asupra cercetărilor arheologice întreprinse de Muzeul de Istorie din Bacău pentru perioada preistorică*, în *Carpica XXXVI*, 2007, p. 24

558923.798; 620684.510	46°31'9.11"N; 26°34'17.69"E
558958.637; 620650.565	46°31'10.26"N; 26°34'16.13"E
559035.193; 620633.701	46°31'12.75"N; 26°34'15.41"E
559075.402; 620590.272	46°31'14.08"N; 26°34'13.41"E

Recomandăm ca orice intervenție în zonă, la nivelul solului și în subsol, să se facă numai după efectuarea de cercetări arheologice preventive și cu avizul DJC Bacău.

Menționăm că dacă în limita sitului ori în zona sa de protecție se va realiza un proiect de investiții, sau se va interveni la nivelul solului și subsolului, Primăria UAT Ardeoani trebuie să solicite investitorului/beneficiarului avizul DJC Bacău, prin intermediul certificatului de urbanism.

A.2. Dealul Chetrei, punct aflat pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la aproximativ 1.000 metri nord), la nord-vest de satul Leontinești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești (la circa 600 metri nord-vest), la circa 800 de metri est, nord-est de așezarea neolitică din punctul *La Podiș* (cod RAN 21114.02 / cod LMI BC-I-s-B-00730).

Aici a fost descoperită o așezare având un singur nivel de locuire, eneolitic (cultura Cucuteni, fază neprecizată din pricina materialului „foarte corodat și fărâmițat”). În cele două secțiuni trasate în anul 1990 – în cadrul unor cercetări sistematice și de salvare (sic!) efectuate de arheologul Silvia Iacobescu, nu a fost identificat nici un complex de locuire, ci doar stratul de cultură cucutenian, care era destul de subțire.

Este posibil să fie vorba de o așezare sporadică legată de exploatarea sării din izvoarele de slatină din apropiere¹⁴.

La suprafața terenului cultivat se găsesc astăzi numeroase fragmente ceramice și, mai rar, de chirpic / lipitură. Gradul ridicat de fragmentare (suprafața sitului este arată sistematic) nu permite decât rareori observații pertinente relative la tipul vaselor din care proveneau (fragment din fundul drept al unei cupe sau peretele cu apucătoare al unui bol).

Limitele sitului <i>Dealul Chetrei</i> , Leontinești, comuna Ardeoani	
Leontinești, comuna Ardeoani – <i>Dealul Chetrei</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
559704.672; 621194.201	46°31'34.07"N; 26°34'42.33"E
559804.467; 621336.506	46°31'37.21"N; 26°34'49.10"E
559774.039; 621374.625	46°31'36.20"N; 26°34'50.86"E
559661.503; 621259.429	46°31'32.63"N; 26°34'45.35"E
Leontinești, com. Ardeoani – <i>Dealul Chetrei</i> , Limitele zonei de protecție	
559713.248; 621128.597	46°31'34.39"N; 26°34'39.26"E
559819.797; 621160.365	46°31'37.82"N; 26°34'40.85"E
559888.540; 621185.425	46°31'40.03"N; 26°34'42.09"E
559804.467; 621336.506	46°31'37.21"N; 26°34'49.10"E
559774.039; 621374.625	46°31'36.20"N; 26°34'50.86"E
559739.675; 621478.682	46°31'35.02"N; 26°34'55.71"E
559672.299; 621382.835	46°31'32.90"N; 26°34'51.15"E
559565.511; 621339.139	46°31'29.47"N; 26°34'49.00"E

¹⁴ Eadem, *op. cit.*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, p. 65, nr. 149B (trimiterea la resursa bibliografică de pe serverul RAN este eronată, defectuos tehnoredactat este până și numele autoarei).

Recomandăm ca orice intervenție în zonă, la nivelul solului și în subsol, să se facă numai după efectuarea de cercetări arheologice preventive și cu avizul DJC Bacău.

Menționăm că dacă în limita sitului ori în zona sa de protecție se va realiza un proiect de investiții, sau se va interveni la nivelul solului și subsolului, Primăria UAT Ardeoani trebuie să solicite investitorului/beneficiarului avizul DJC Bacău, prin intermediul certificatului de urbanism.

B. Pe raza UAT Ardeoani, în *Lista Monumentelor Istorice (LMI)* figurează un singur sit arheologic:

62	BC-I-s-B-00730	Așezare	sat LEONTINEȘTI; comuna ARDEOANI	"Podiș", "Dealul Chetrei" ("Tătăroaia"), la marginea de E a satului, la 500 m de șosea	Eneolitic, Cultura Cucuteni

OBSERVAȚIE! Deși este vorba despre situri arheologice distincte (așezări separate, din perioade diferite, vezi *supra*), aflate la oarecare distanță, ambele (una *La Podiș* și cealaltă *Dealul Chetrei*) au același cod RAN, fiind tratate ca un singur „monument” (vezi plăcuța de identificare a monumentului amplasată în sat sau pe prezentările online ale localității).

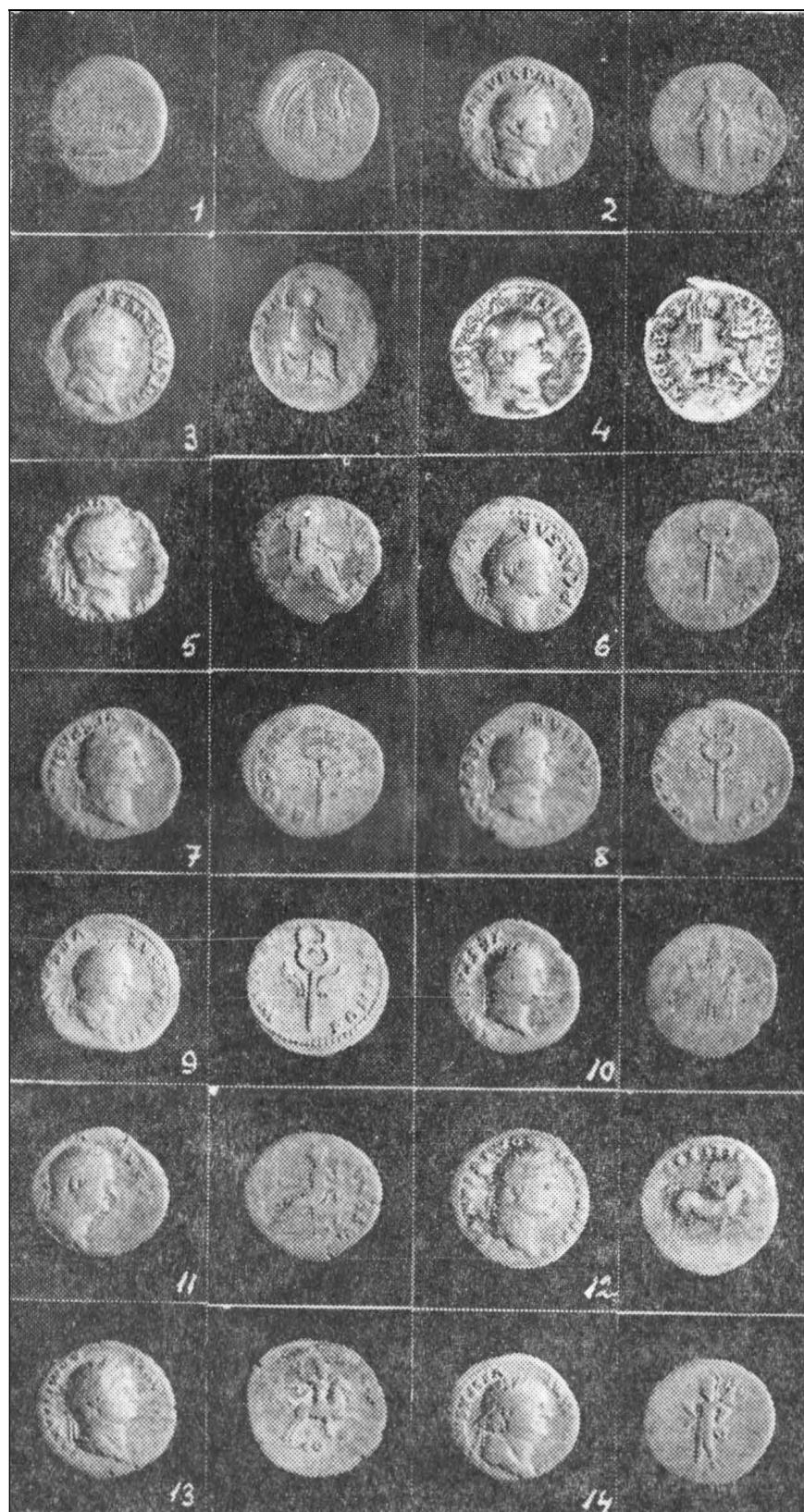

Se propune corijarea listei *LMI* în sensul restrângerii vocii codului menționat doar pentru așezarea din punctul *La Podiș*. Nu credem că este necesară clasarea sitului secundar – *Dealul Chetrei* în *LMI*, este suficient că se află în *RAN*.

Costin CROITORU

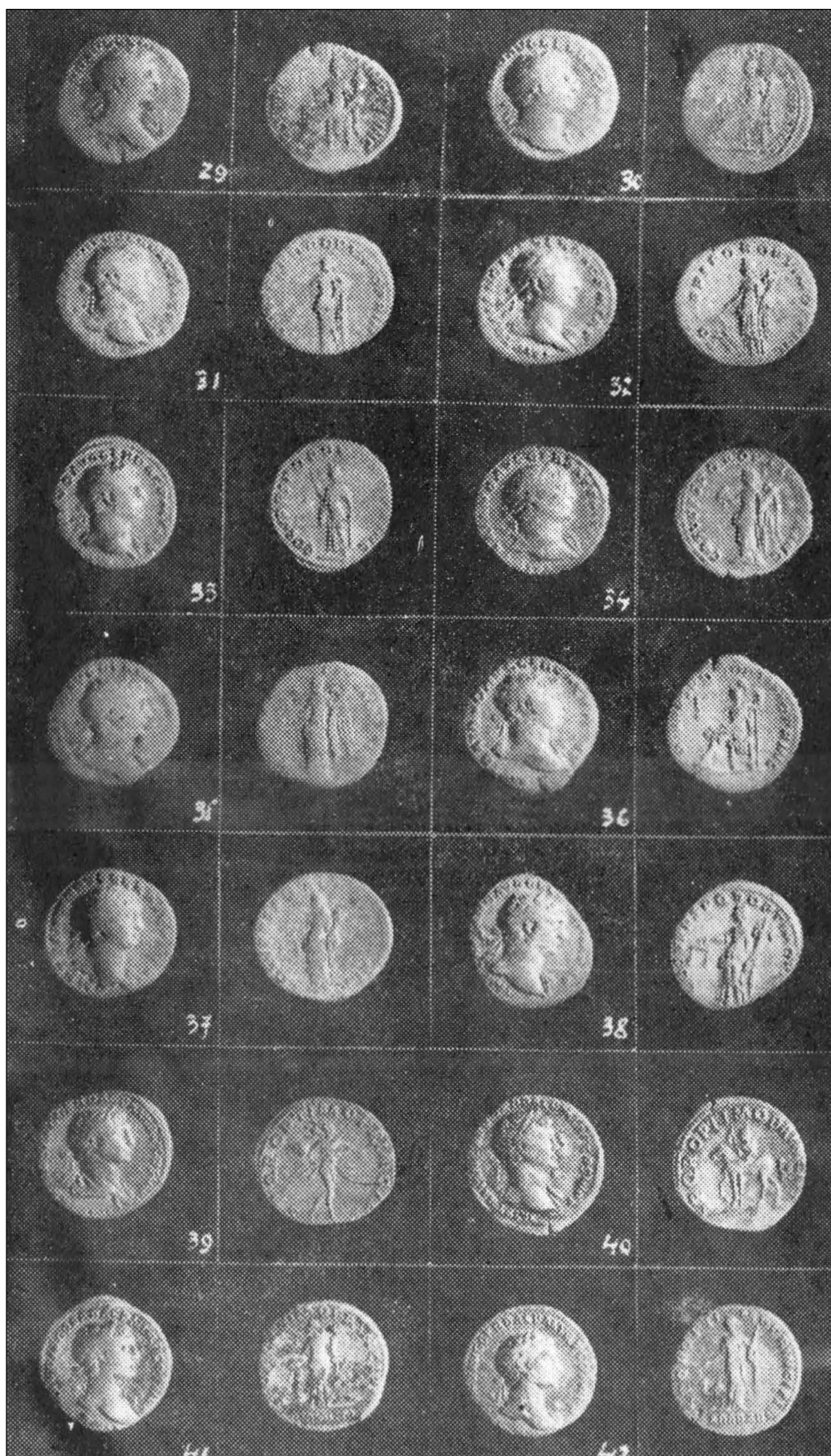
VI. Ilustrația

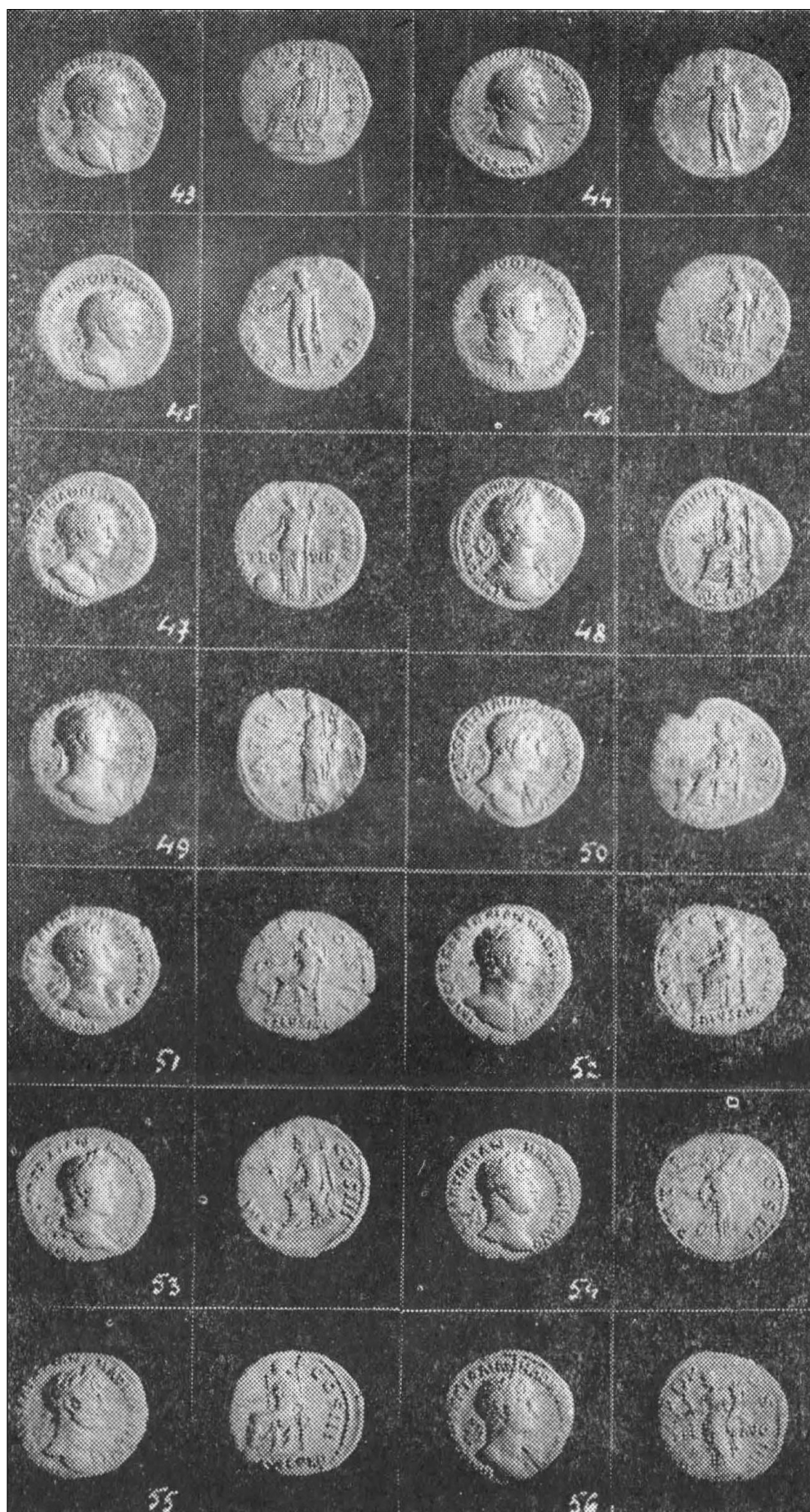
Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

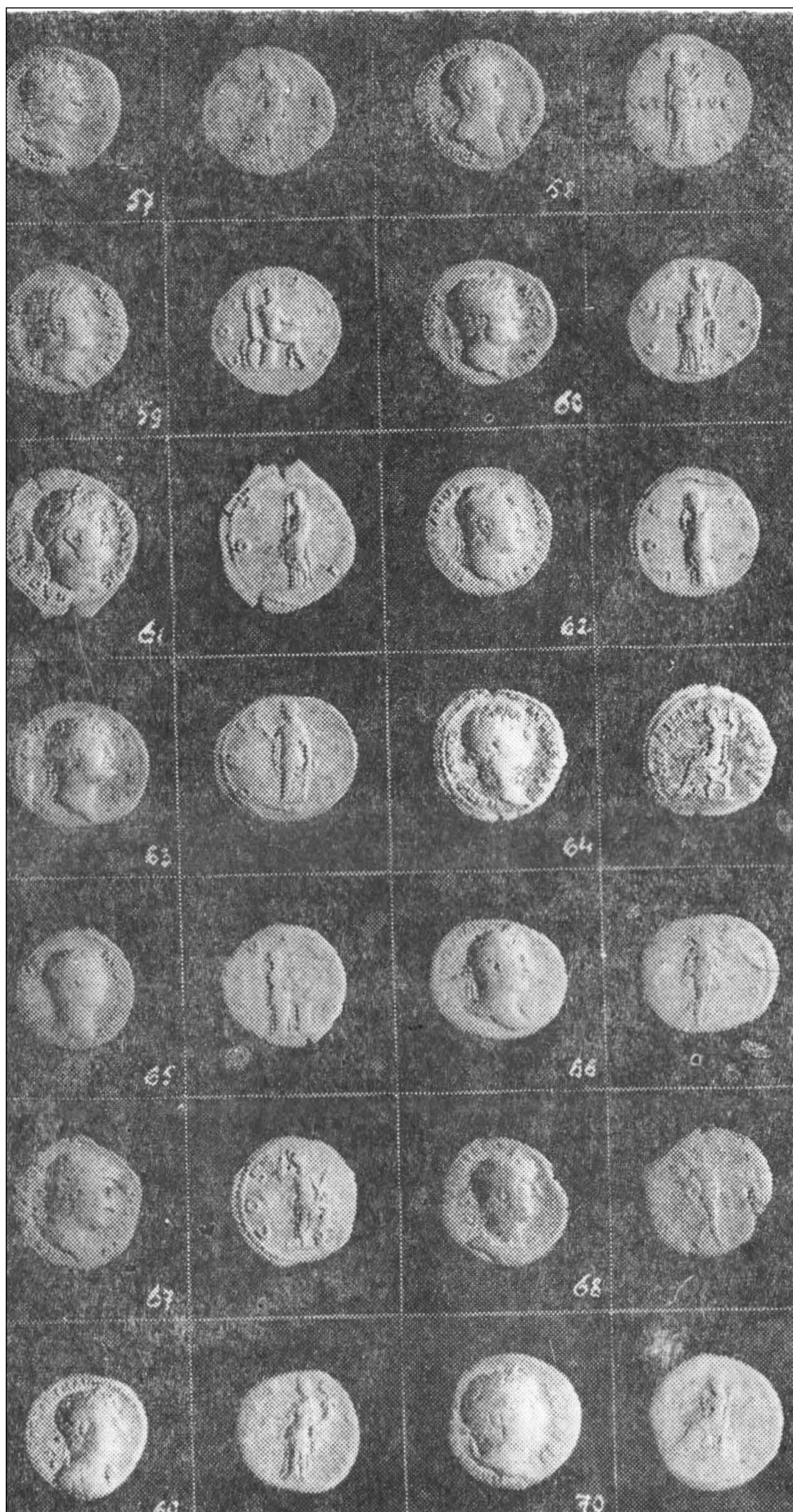

Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

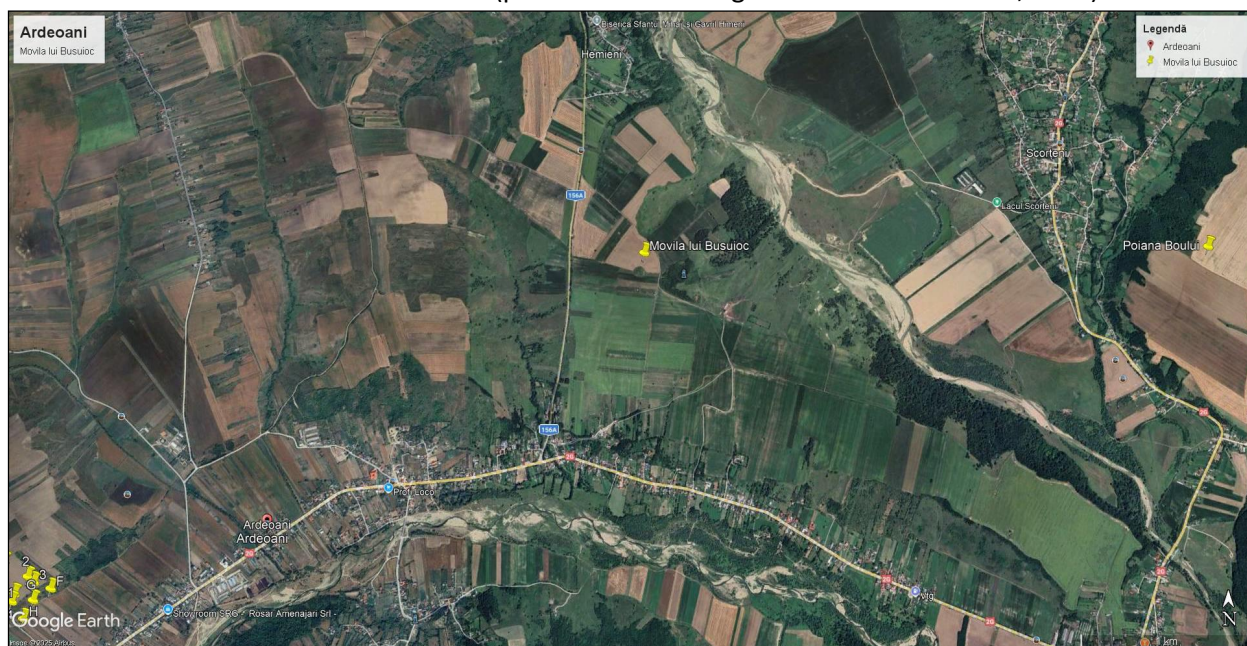

Ardeoani-Dealul Bejenie (tezaurul de denari romani, după V. Căpitanu).

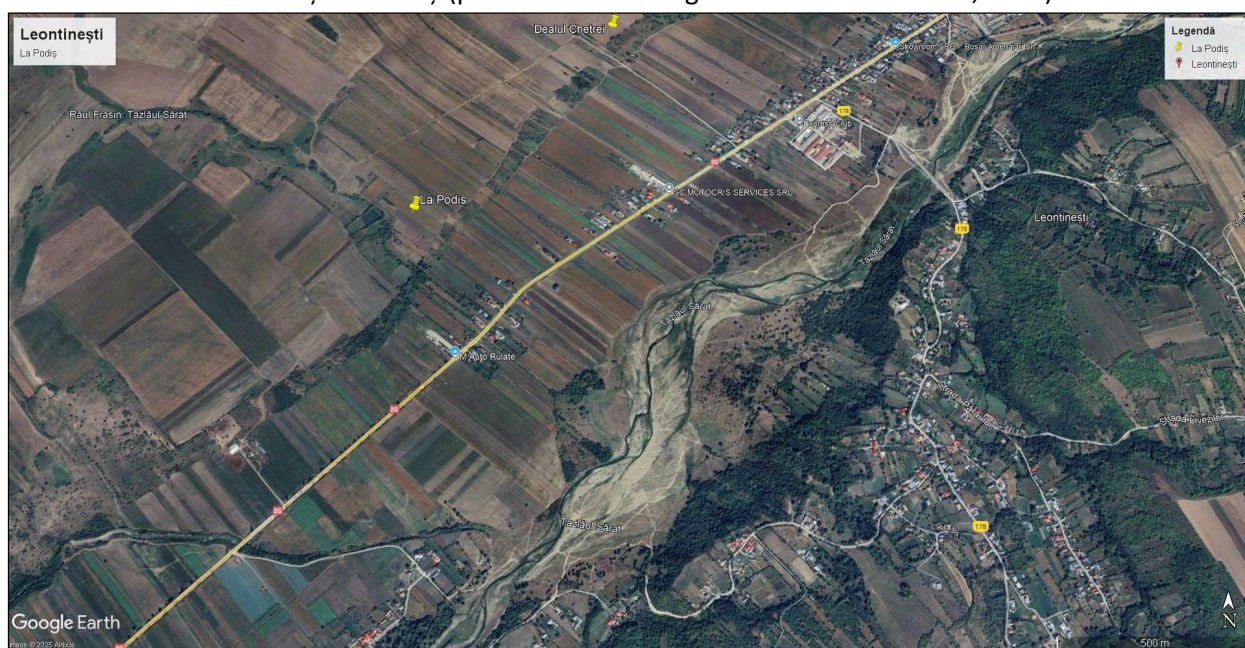
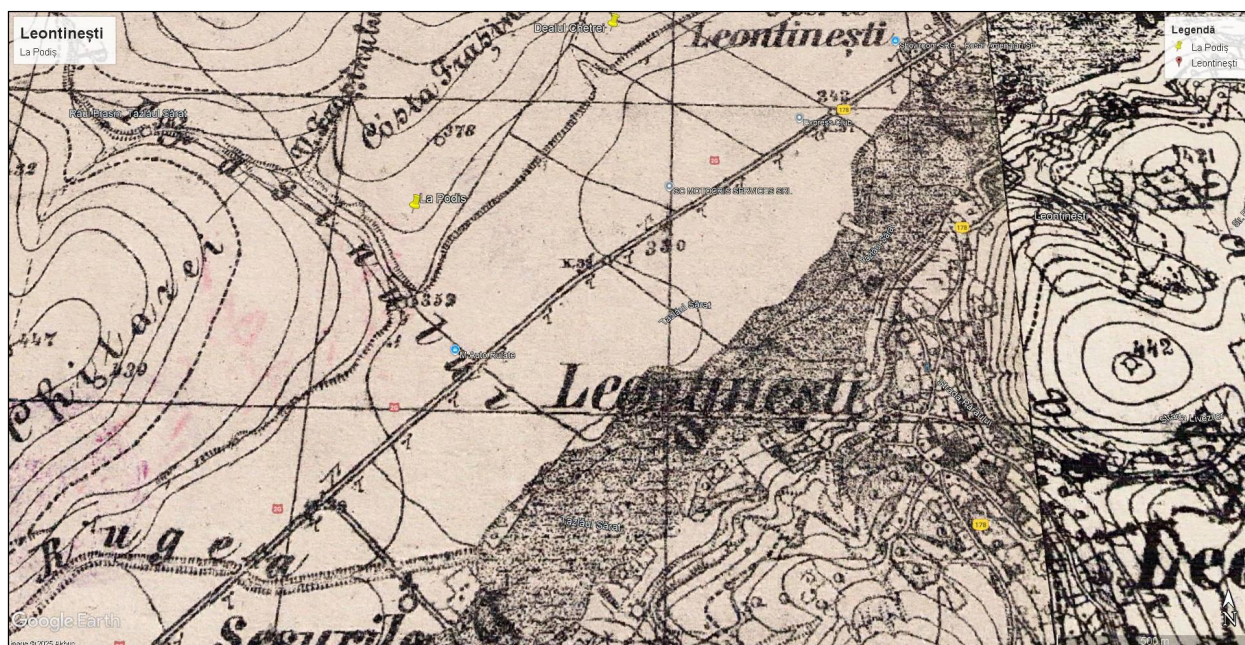

Ardeoani-Movila lui Busuioc (plan director de tragere al Armatei Române, 1916).

Ardeoani-Movila lui Busuioc (plan satelitar, captură Google Earth).

Leontinești-*La Podiș* (foto general).

Leontinești-*La Podiș* (aerofotografie).

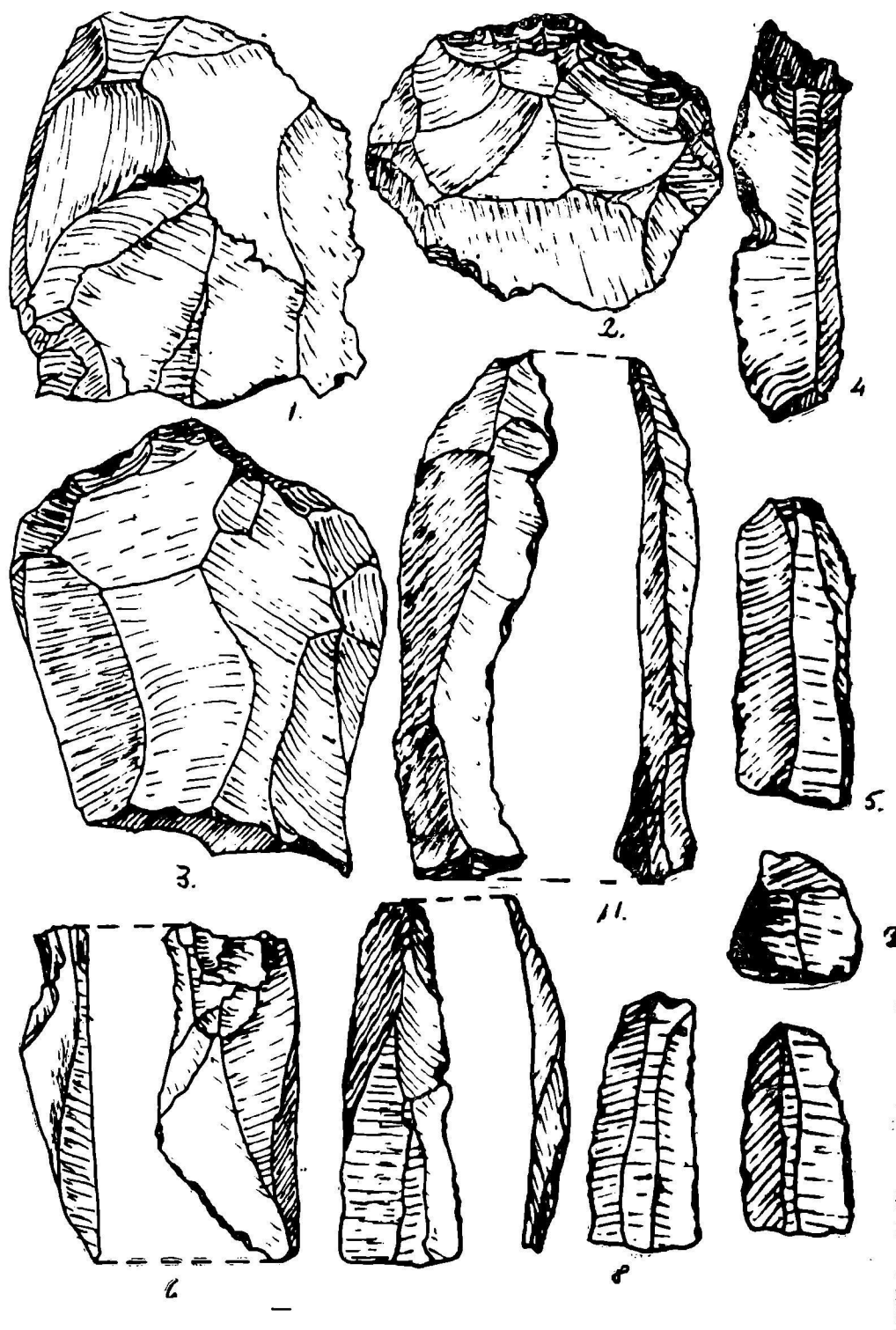

Leontinești-*La Podiș* (aerofotografii).

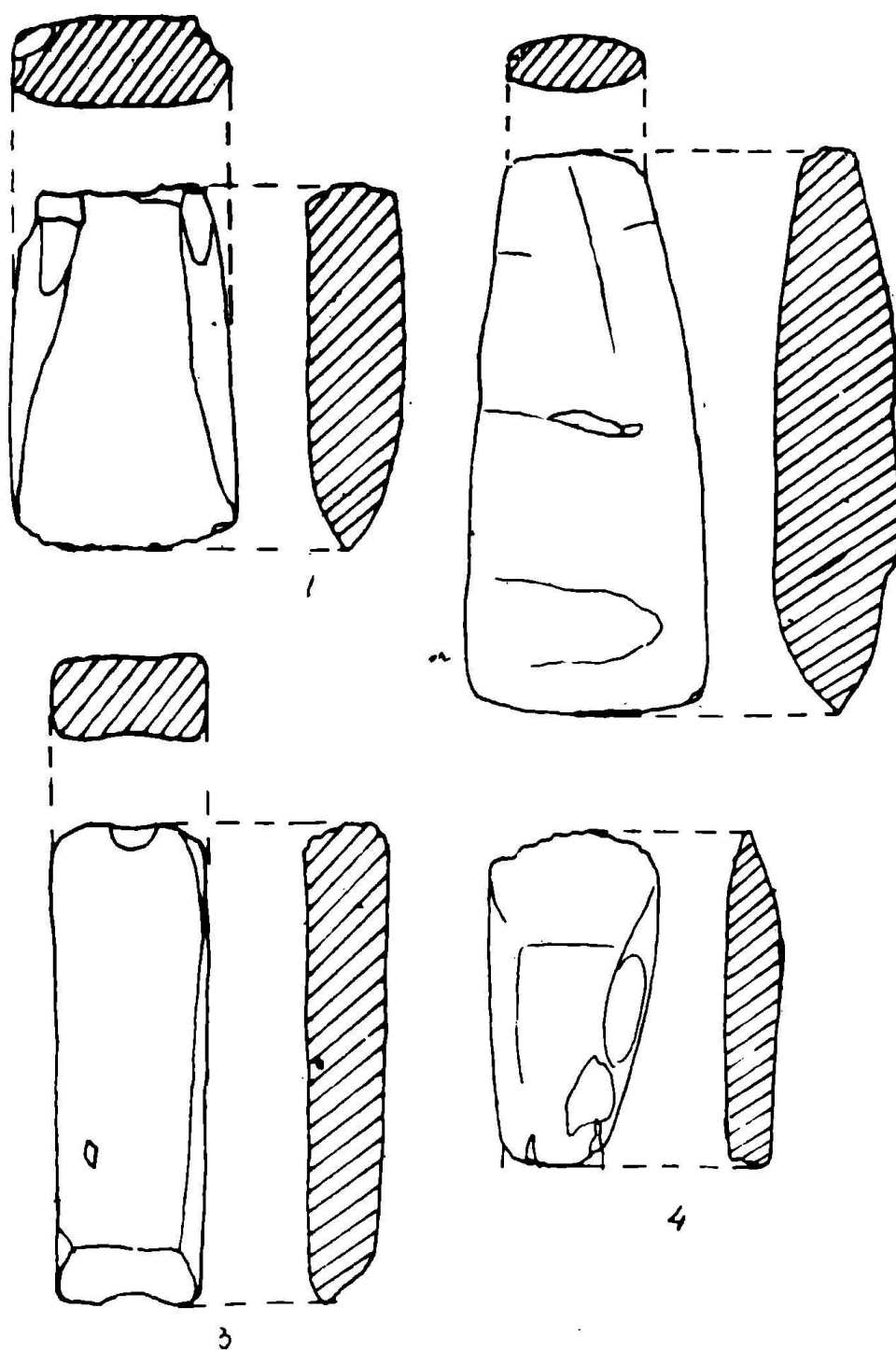

Leontinești-La Podiș (aerofotografii).

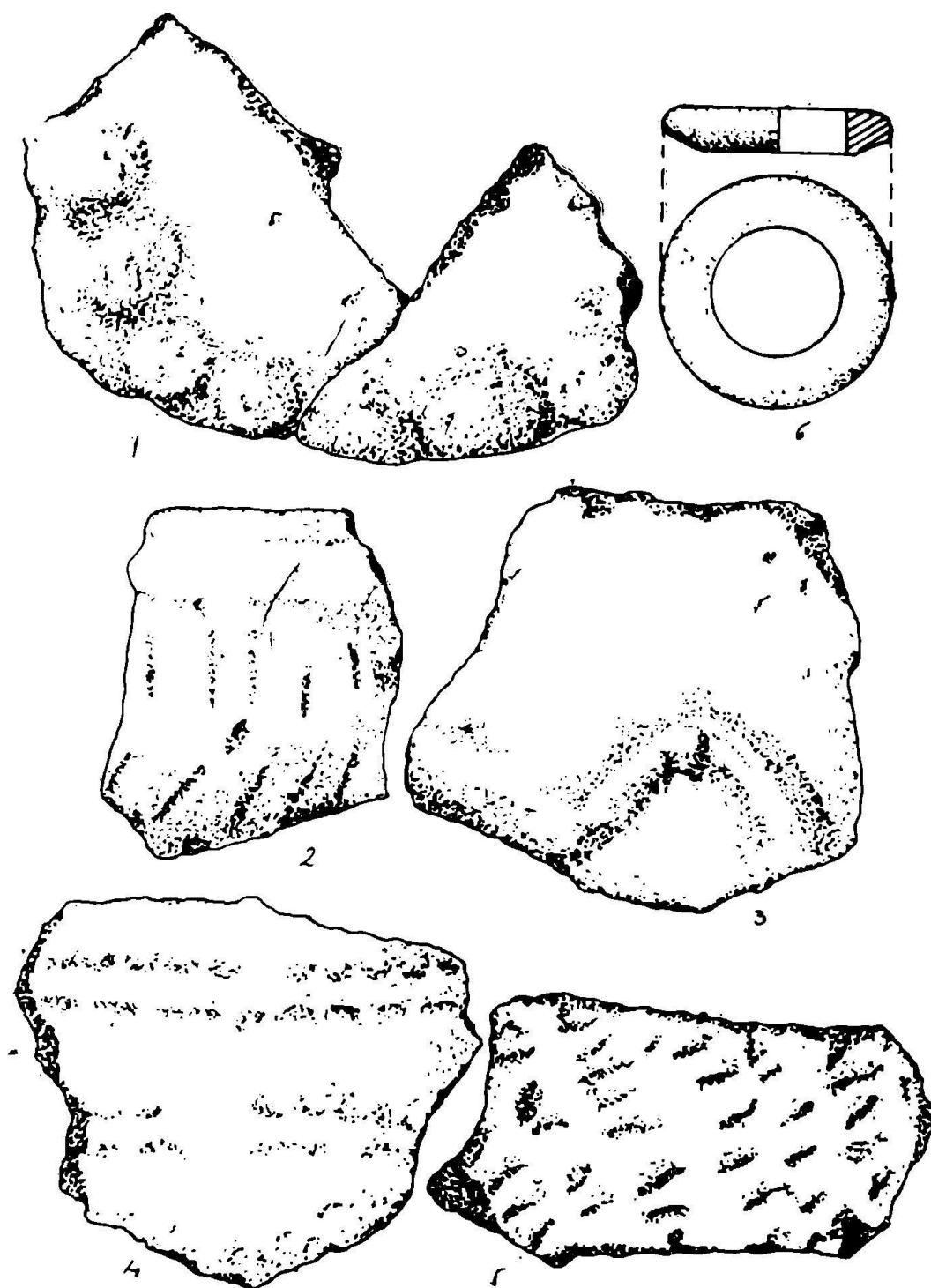

Leontinești-La Podiș (desene materiale arheologice, după S. Iacobescu).

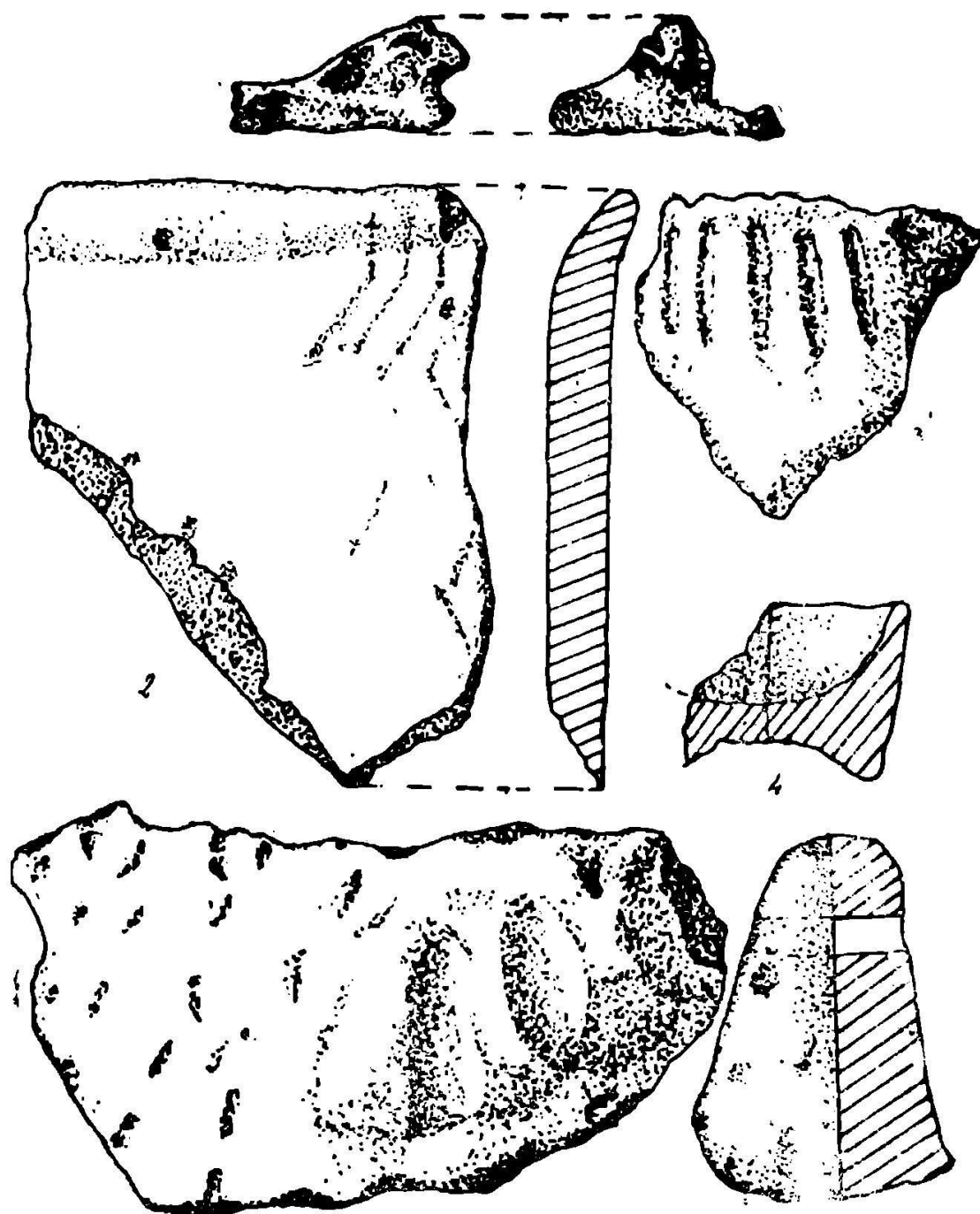

Leontinești-La Podiș (desene materiale arheologice, după S. Iacobescu).

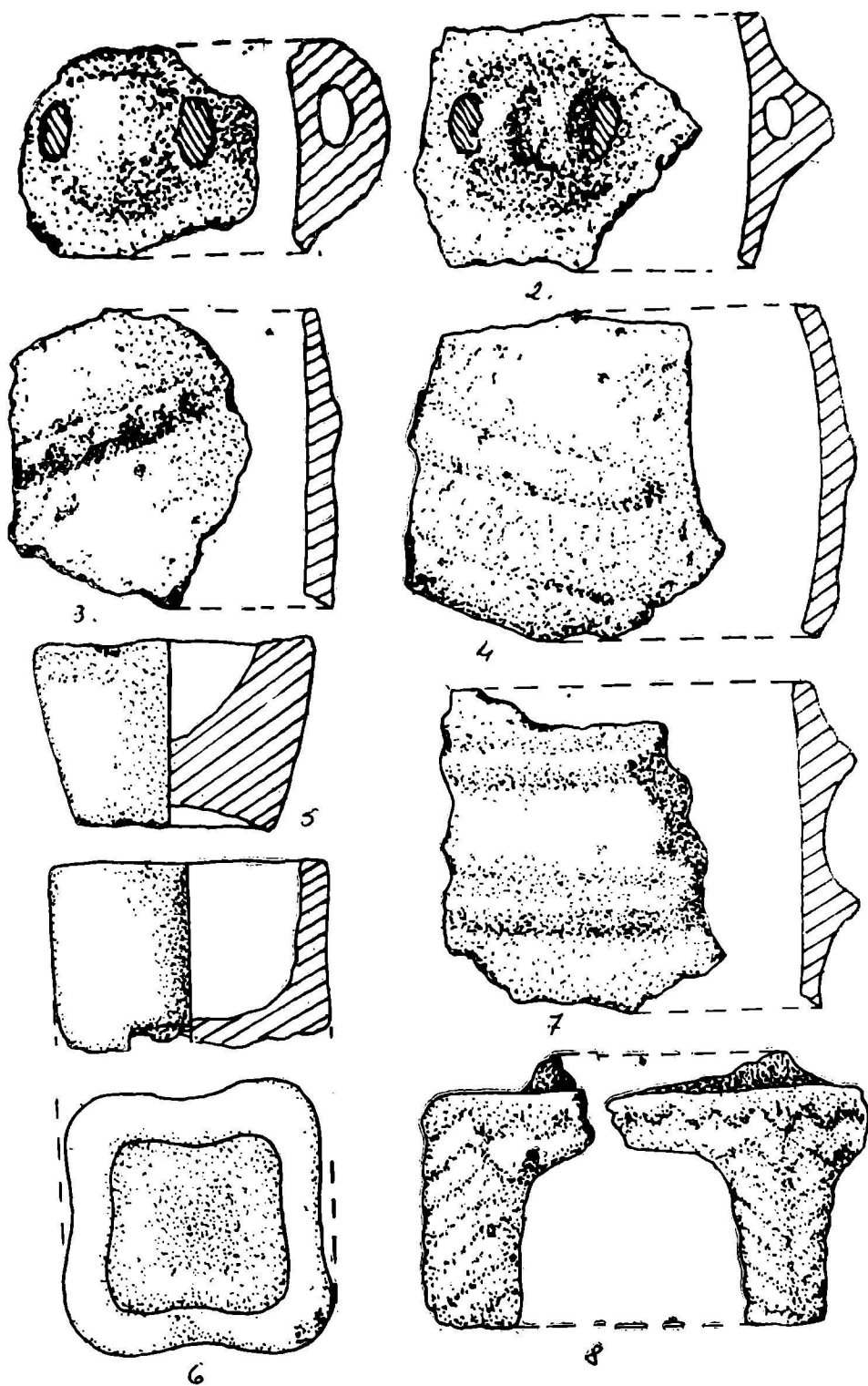

Leontinești-La Podiș (desene materiale arheologice, după S. Iacobescu).

Leontinești-*La Podiș* (desene materiale arheologice, după S. Iacobescu).

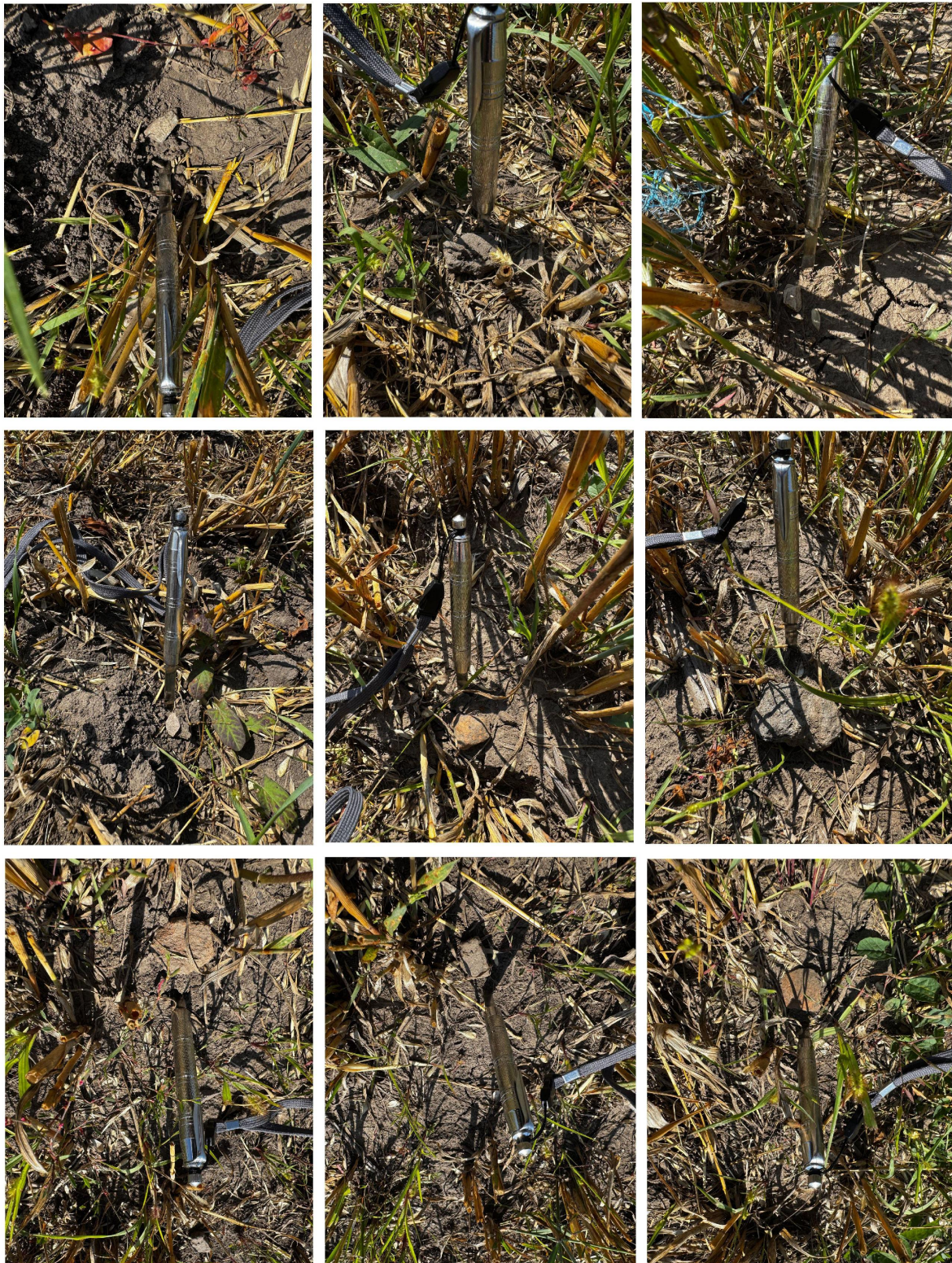
Leontinești-La Podiș (desene materiale arheologice, după S. Iacobescu).

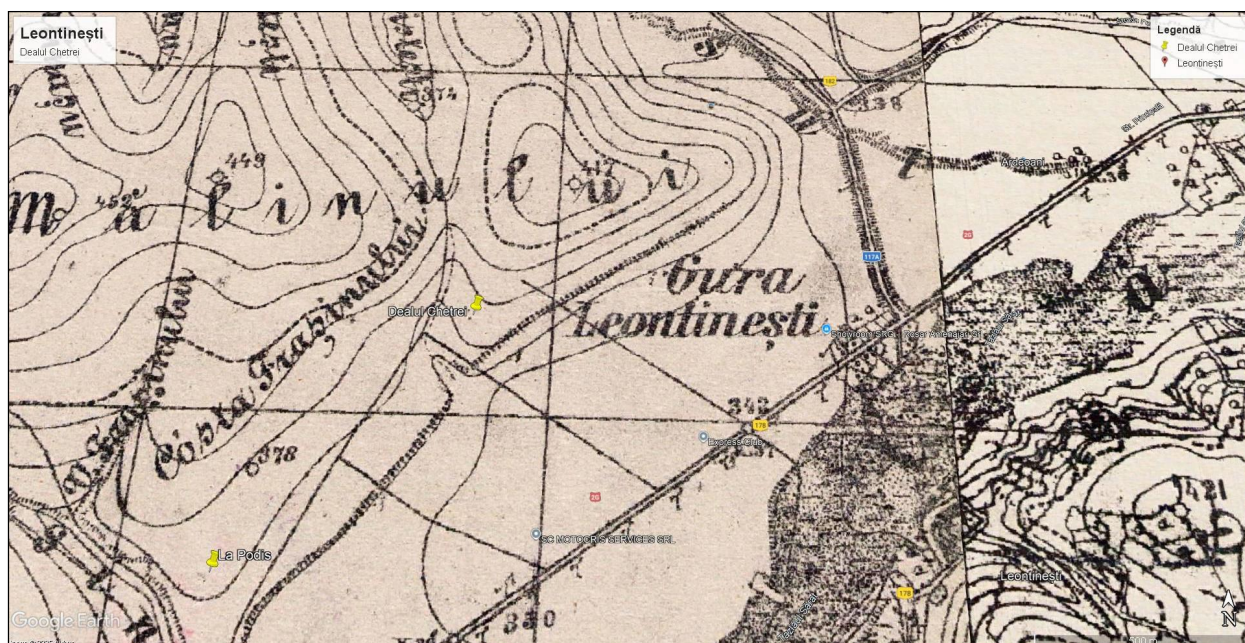
Leontinești-*La Podiș* (materiale arheologice de la suprafața terenului).

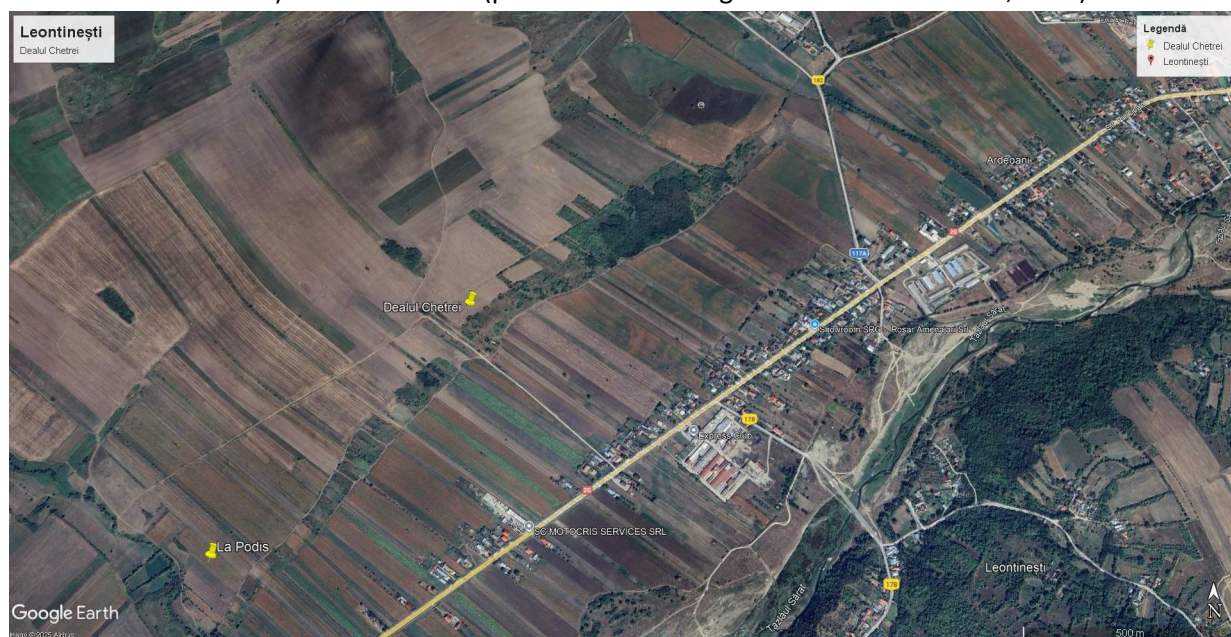

Leontinești-*La Podiș* (materiale arheologice de la suprafața terenului).

Leontinești-Dealul Chetrei (plan director de tragere al Armatei Române, 1916).

Leontinești-Dealul Chetrei (plan satelitar, captură Google Earth).

Leontinești-Dealul Chetrei (foto general).

Leontinești-Dealul Chetrei (aerofotografie).

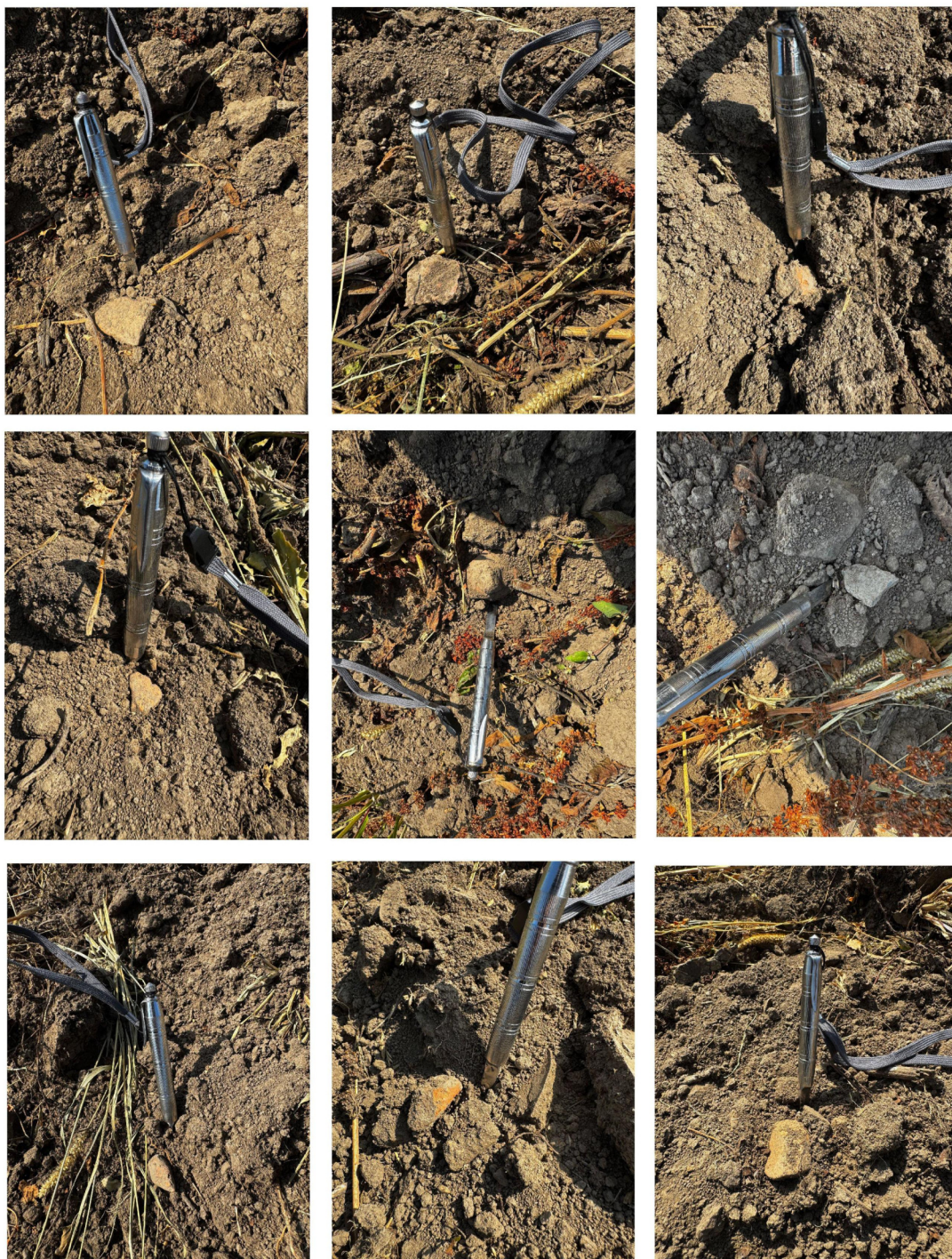
Leontinești-Dealul Chetrei (materiale arheologice de la suprafața terenului).

Leontinești-Dealul Chetrei (materiale arheologice de la suprafața terenului).

Leontinești-Dealul Chetrei (materiale arheologice de la suprafața terenului).

VIII. Fișele de sit

RAN - FIȘĂ DE SIT ARHEOLOGIC (nr. 1) cod sit RAN: - cod LMI: -

ID SIT:

Nume sit: *Movila lui Busuioc*

Categorie sit: sit arheologic

Tip sit: movilă / tumul

Localizare: la 400 metri est de DJ156A și aproximativ 2000 metri nord-est de Ardeoani.

Localitate: sat Ardeoani

SIRUTA:

Nume localitate în alte limbi: (în maghiară *Árgyevány*)

Unitatea adm. sup.: comuna Ardeoani

Județ: Bacău

Adresa: satul Ardeoani, comuna Ardeoani

Punct (Toponim): *Movila lui Busuioc*

Den. punct în alte limbi:

Coordonate geografice:

Ardeoani – <i>Movila lui Busuioc</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
561794.409; 624865.741	46°32'39.34"N; 26°37'36.60"E
561786.770; 624944.947	46°32'39.04"N; 26°37'40.31"E
561714.970; 624937.259	46°32'36.72"N; 26°37'39.88"E
561727.482; 624854.756	46°32'37.18"N; 26°37'36.02"E
Ardeoani – <i>Movila lui Busuioc</i> , Limitele zonei de protecție	
561819.807; 624824.310	46°32'40.19"N; 26°37'34.68"E
561806.327; 625025.087	46°32'39.62"N; 26°37'44.09"E
561681.999; 625015.922	46°32'35.60"N; 26°37'43.54"E
561708.779; 624770.975	46°32'36.63"N; 26°37'32.07"E

Parcela cadastrală: -

Reper geografic: la aproximativ 1.200 de metri vest de Tazlău

Reper hidrografic: valea Tazlăului

Forma de relief: Deal

Tipul de exploatare a terenului	
Agricultură	X
Pășune	X
Pădure	
Locuire	
Exploatare minieră	
Alte tipuri de exploatare; exemplificați	

Suprafață sit:

Suprafața sitului: 300 mp

Suprafața sitului + zona de protecție: 700 mp

Stare de conservare:

Foarte bună

Bună	X
Medie	
Pecară	
Graf afectată	

Factori de risc:

Naturali						Antropici					
Cutremur	1	2	3	4	5	Demolare	1	2	3	4	5
Inundații	1	2	3	4	5	Afectare parțială	1	2	3	4	5 X
Ploi acide	1	2	3	4	5	Vandalism	1	2	3	4	5
Foc natural	1	2	3	4	5	Furturi	1	2	3	4	5
Incendii	1	2	3	4	5X	Incendii provocate	1	2	3	4	5X
Animale	1	2	3	4 X	5						
Insecte	1	2	3	4	5						
Tornade	1	2	3	4	5						
Exces de apă în sol	1	2	3	4	5						
Exces de salinitate în sol	1	2	3	4	5						
Exces de aciditate în sol	1	2	3	4	5						

Descriere amplasament:

Se află pe o cotă dominantă, fiind de dimensiuni apreciabile, formă ovală (70 x 75 metri), stare de conservare bună.

Regim proprietate:

Privat	
Public	X
Mixt	

Proprietar: domeniul public

Data descoperirii: -

Descoperitori: -

Descoperiri (ansambluri, structuri și complexe arheologice):

Locuințe

Atestare documentară -

Descriere: -

Stratigrafie: -

Materiale și tehnici de construcție:

Inscripții:

Observații: -

Tipul de cercetare: Cercetare de teren, survey

Anul Cercetărilor: 2025

Echipa:

Campanie	Nume Prenume	Instituția
Cercetare de tip survey 2025	C. Croitoru	ARHIPROIECT SRL Bacău

Istoricul cercetării

Bibliografie:

- Viorel Căpitanu, *Cercetări arheologice de suprafață pe teritoriul județului Bacău (II)*, Carpica, XIV, 1982, p. 140, nr. 2.
- Ecaterina I. Măgirescu, Cedric N. Măgirescu, *File din cartea Scorțenilor*, în Carpica, XVIII-XIX, 1986-1987, pp. 387-388 și nota 3.

Dosare și rapoarte – arhive	
Hărți	X
Planuri	
Desene	
Fotografii	X
Imagini satelitare	X
Fotografii aeriene	X

Întocmit (Nume și Instituție):

Costin Croitoru

Data:

august 2025

RAN - FIȘĂ DE SIT ARHEOLOGIC (nr. 2) cod sit RAN: 21114.01, cod LMI: BC-I-s-B-00730**ID SIT:****Nume sit:** *La Podiș***Categorie sit:** locuire**Tip sit:** așezare

Localizare: Situl arheologic este situat pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la circa 800 metri nord de acesta), în stânga pârâului Frasin (la aproximativ 100 de metri est), afluent al celui dintâi în amonte de Leontinești, la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești (la 400 metri nord de aceasta), pe calea de acces ce lega încă din antichitate Moldova de Transilvania, prin pasul Ghimeș

Localitate: sat Leontinești**SIRUTA:****Nume localitate în alte limbi****Unitatea adm. sup.:** comuna Ardeoani**Județ:** Bacău**Adresa:** satul Leontinești, comuna Ardeoani**Punct (Toponim):** *La Podiș***Den. punct în alte limbi:****Coordonate geografice:**

Leontinești, comuna Ardeoani – <i>La Podiș</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
559075.402; 620590.272	46°31'14.08"N; 26°34'13.41"E
559134.666; 620635.779	46°31'15.97"N; 26°34'15.60"E
559013.298; 620791.022	46°31'11.94"N; 26°34'22.77"E
558928.620; 620756.464	46°31'9.22"N; 26°34'21.07"E
558873.462; 620731.125	46°31'7.45"N; 26°34'19.83"E
558923.798; 620684.510	46°31'9.11"N; 26°34'17.69"E
558958.637; 620650.565	46°31'10.26"N; 26°34'16.13"E
559035.193; 620633.701	46°31'12.75"N; 26°34'15.41"E
Leontinești, comuna Ardeoani – <i>La Podiș</i> , Limitele zonei de protecție	
559148.612; 620466.683	46°31'16.53"N; 26°34'7.68"E
559253.525; 620572.036	46°31'19.86"N; 26°34'12.72"E
559061.142; 620821.194	46°31'13.47"N; 26°34'24.23"E
559013.298; 620791.022	46°31'11.94"N; 26°34'22.77"E
558928.620; 620756.464	46°31'9.22"N; 26°34'21.07"E
558873.462; 620731.125	46°31'7.45"N; 26°34'19.83"E
558923.798; 620684.510	46°31'9.11"N; 26°34'17.69"E
558958.637; 620650.565	46°31'10.26"N; 26°34'16.13"E
559035.193; 620633.701	46°31'12.75"N; 26°34'15.41"E
559075.402; 620590.272	46°31'14.08"N; 26°34'13.41"E

Parcela cadastrală: -

Reper geografic: pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la circa 800 metri nord de acesta), în stânga pârâului Frasin (la aproximativ 100 de metri est), afluent al celui dintâi în amonte de Leontinești, la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești (la 400 metri nord de aceasta)

Reper hidrografic: terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la circa 800 metri nord de acesta), în stânga pârâului Frasin (la aproximativ 100 de metri est)

Forma de relief: Deal

Tipul de exploatare a terenului	
Agricultură	X
Pășune	
Pădure	
Locuire	
Exploatare minieră	
Alte tipuri de exploatare; exemplificați	

Suprafață sit:

Suprafața sitului: 680 mp

Suprafața sitului + zona de protecție: 1000 mp

Stare de conservare:

Foarte bună	
Bună	
Medie	
Pecară	X
Graf afectată	

Factori de risc:

Naturali						Antropici					
Cutremur	1	2	3	4	5	Demolare	1	2	3	4	5
Inundații	1	2	3	4	5	Afectare parțială	1	2	3	4	5 X
Ploi acide	1	2	3	4	5	Vandalism	1	2	3	4	5
Foc natural	1	2	3	4	5	Furturi	1	2	3	4	5
Incendii	1	2	3	4	5X	Incendii provocate	1	2	3	4	5X
Animale	1	2	3	4 X	5						
Insecte	1	2	3	4	5						
Tornade	1	2	3	4	5						
Exces de apă în sol	1	2	3	4	5						
Exces de salinitate în sol	1	2	3	4	5						
Exces de aciditate în sol	1	2	3	4	5						

Descriere amplasament:

Au fost descoperite și cercetate cinci locuințe de suprafață. Inventarul acestora a constatat din unelte din piatră, silex și obsidian (toporașe de mână, nuclee, lame, răzuitoare, râșnițe, zdrobitoare) și ceramică aparținând celor două categorii: de uz comun și fină, provenind de la vase-borcan, cupe, castroane, străchini, vase cu picior. Unele fragmente sunt ornamentate cu motive decorative specifice acestei culturi: brăie alveolare, impresiuni făcute cu unghia, ciupituri de tip „spic de grâu”, butoni, proeminențe, linii incizate dispuse în rețea sau în zig-zag, etc. În ceea ce privește plastica, s-a descoperit o protomă cap de pasăre și doi idoli antropomorfi, unul modelat rudimentar, celălalt prezentând analogii cu idoli de la Perieni și Zăuan și un obiect de podoabă (inel), cu analogii la Trestiana (ultimul nivel).

La suprafața terenului cultivat se găsesc astăzi numeroase fragmente ceramice și, mai rar, de chirpic / lipitură. Gradul ridicat de fragmentare (suprafața sitului este arată sistematic) nu permit observații pertinente relative la tipul vaselor din care proveneau. De asemenea, în cadrul verificărilor de

teren nu am găsit niciun fragment decorat, fie că este vorba despre pictură (specifice culturii sunt picturile cu alb, roșu sau negru) ori ornamente (specifice culturii sunt impresiunea, barbotina, ornamentele plastice sau în relief, incizia, canelura etc.).

Regim proprietate:

Privat	X
Public	
Mixt	

Proprietar: domeniul privat

Data descoperirii: cercetări de suprafață, cercetări sistematice, 1991-1995

Descoperitori: Silvia Iacobescu

Descoperiri (ansambluri, structuri și complexe arheologice):

Locuințe

Atestare documentară -

Descriere:

Stratigrafie:

așezare neolitică (cultura Starčevo-Criș)

Materiale și tehnici de construcție:

Inscripții:

Observații: Zona este arată sistematic, azi la suprafața terenului nu se mai regăsesc decât mici fragmente ceramice, în general atipice, dar care pot fi atribuite, după calitatea pastei, nivelului cronologic menționat.

Tipul de cercetare: Cercetare de teren, survey

Anul Cercetărilor: 2025

Echipa:

Campanie	Nume Prenume	Instituția
Cercetare de tip survey 2025	C. Croitoru	ARHIPROIECT SRL Bacău

Istoricul cercetării

a. 1991 [„Așezarea are un singur nivel de locuire. În cadrul investigațiilor au fost descoperite cinci locuințe de suprafață. Materialul recoltat a constat din unelte din piatră, silex și obsidian (toporașe de mână, nuclee, lame, răzuitoare, râșnițe, zdrobitoare) și ceramică aparținând celor două categorii: de uz comun și fină, provenind de la vase-borcan, cupe, castroane, străchini, vase cu picior. Unele fragmente sunt ornamentate cu motive decorative specifice acestei culturi: brăie alveolare, impresiuni făcute cu unghia, ciupituri de tip „spic de grâu”, butoni, proeminențe, linii incizate dispuse în rețea sau în zig-zag, etc. Pe baza analogiilor cu alte stațiuni similare din Moldova, așezarea de la Leontinești a fost datată în etapa finală (IV B) a culturii Starčevo-Criș”]¹⁵.

b. 1993 [„Au continuat cercetările în așezarea Starcevo-Criș din punctul *Podiș*, situată pe terasa mijlocie a Tazlăului, pe teritoriul satului Leontinești. Cercetările din acest an s-au axat pe partea centrală a terasei unde urmele materiale Criș de la suprafața solului erau mai abundente, atestând o zonă de locuire mai intensă. În acest scop s-a trasat S V de 30x2, având următoarea stratigrafie: - strat vegetal cenușiu deschis, gros de 15-20 cm, cu aspect granulos; - sol cafeniu, gros de 30-50 cm. cu urme materiale Criș; - sol galben lutos, steril din punct de vedere arheologic. În secțiune au fost dezvelite două locuințe de suprafață, de formă aproximativ rectangulară, la o distanță de 7 metri una de cealaltă. Pentru dezvelirea lor au fost trasate și două casete (cas. 1 de 10x2 m și cas. 2 de 4x2 m). Materialul arheologic recoltat din aceste două locuințe constă în principal din fragmente ceramice, unelte litice, oase calcinate. Ceramica aparține celor trei categorii: fină, semifină și grosieră și provine de la vase borcan, castroane, cești, vase cu picior etc. Unele dintre fragmente prezintă elemente de decor caracteristice acestei culturi: linii incizate în zig-zag sau în rețea, ciupituri, impresiuni realizate cu unghia, brăie alveolare, butoni etc. Uneltele se compun din arme și nuclee din silex, obsidian și menilit, toporașe neperforate și dălțițe din marnă, percutoare, zdrobitoare și râșnițe din gresie, bile de praștie”]¹⁶.

c. 1994 [„În perioada 1991-1993 s-au efectuat cercetări arheologice în așezarea Starcevo-Criș identificată pe teritoriul satului Leontinești, în punctul „Podiș”. Așezarea, de dimensiuni modeste, este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului, la

¹⁵ Silvia Iacobescu, *Leontinești, com. Ardeani, jud. Bacău*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, pp. 65-66, nr. 149B (trimiterea la resursa bibliografică de pe serverul RAN este eronată, defectuos tehnoredactat este până și numele autoarei).

¹⁶ Eadem, *Leontinești, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1993, Satu Mare, 1994*, p. 37, nr. 75

jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești, pe partea dreaptă a șoselei naționale Bacău-Moinești, pe calea de acces ce lega încă din antichitate Moldova de Transilvania, prin pasul Ghimeș. În primele campanii s-a urmărit delimitarea așezării și stabilirea stratigrafiei, constatându-se un singur nivel de locuire Criș, cu o grosime variind între 30 și 50 cm. În cele 5 secțiuni trasate, totalizând o suprafață de cca. 300 m.p., au fost surprinse urmele a patru locuințe de suprafață de formă aproximativ rectangulară, fără amenajări interioare. Doar în L4 au fost identificate urmele vetrei sub forma unor bucăți dispersate de lipitură. Materialul arheologic recoltat constă în special din ceramică fragmentară aparținând celor trei categorii: fină, semifină și grosieră, provenind de la vase-borcan, castroane, cești, vase cu picior etc. Majoritatea ceramicii este nedecorată, dar se întâlnesc și fragmente ceramice cu decor specific acestei culturi: linii incizate în zig-zag sau rețea, ciupituri, impresiuni realizate cu unghia, brăie alveolare, butoni etc. În ceea ce privește plastica, s-a descoperit o protomă cap de pasăre și doi idoli antropomorfi, unul modelat rudimentar, celălalt prezentând analogii cu idolii de la Perieni și Zăuan și un obiect de podoabă (inel), cu analogii la Trestiana (ultimul nivel). Materialul litic se compune din lema și nuclee din sile, obsidian și menilit, toporașe neperforate și dălțițe de marnă, percutoare, zdrobitoare și râșnițe din gresie, biluțe de praștie etc.”¹⁷.

d. 1995 [„Cercetările din acest an au avut ca scop delimitarea laturii de NV a așezării Starcevo-Criș. A fost trasată secțiunea S II de 30 x 2 m, în imediata apropiere a căii de acces care unește în prezent pârâul Frasin, afluent al Tazlăului, cu Dealul Chetrei, unde, în 1990, a fost identificată și sondată o așezare Cucuteni (fază neprecizată din cauza materialului foarte corodat și fărâmițat). Stratul de cultură Criș a apărut la adâncimea de 0,20-0,25 m, având o grosime de 40-50 cm. În suprafața dezvelită de 100 m.p. (S VI de 30 x 2 m și Cas I de 20 x 2 m) nu a fost surprins nici un complex de locuire dar stratul de cultură Criș a fost foarte bogat în vestigii materiale constând din fragmente ceramice, unelte litice, oase calcinate și măsele provenind în principal de la bovidee, dovadă că aceste animale domestice jucau un rol important în economia acestei comunități. Materialul arheologic era grupat pe latura de NV a secțiunii unde terenul cobora în pantă. Consta, în cea mai mare parte, din material purtat din așezare, amestecat cu fragmente de chirpic, provenind de la locuințele deranjate de lucrările agricole. Din nivelul Starcevo-Criș a fost recoltată o mare cantitate de fragmente ceramice aparținând celor trei categorii: de uz comun, fină și semifină, simplă sau ornamentată cu elemente decorative caracteristice acestei culturi: impresiuni „în spic de grâu”, ciupituri realizate cu unghia, brăie alveolare, proeminențe, butoni, linii incizate în zig-zag sau în rețea etc. Ele provin de la borcane, vase de provizie, castroane, vase cu picior, forme întâlnite și în alte așezări similare aparținând culturii Starcevo-Criș, așa cum sunt cele de la Bălăneasa-Livezi, Vermești Comănești (jud. Bacău), Trestiana, Poienești (jud. Vaslui), Valea Lupului și Balș (jud. Iași), ceea ce a permis, prin analogie, încadrarea așezării în etapa finală a acestei culturi. Alături de ceramică un rol important în datarea și caracterizarea acestei comunități îl joacă și materialul litic constând din unelte și arme din silex, obsidian, marnă, gresie și menilit, roci locale sau aduse de la mare distanță prin schimburile inter tribale, din care se confecționau lame, răzuitoare, toporașe de mână, percutoare, proiectile de praștie, râșnițe și zdrobitoare etc. Până în prezent, nu s-a găsit nici o unealtă din os, deși ele sunt prezente în alte stațiuni similare. Cercetările arheologice efectuate din 1991 și până acum, ca și materialele descoperite permit o privire de ansamblu și unele concluzii asupra stadiului de dezvoltare și a preocupărilor economice ale comunităților Starcevo-Criș din această așezare importantă prin situarea ei pe una din căile de pătrundere a acestor comunități dinspre Transilvania în Moldova, prin valea Troțușului și Tazlăului. Fiind una dintre puținele așezări cercetate sistematic în această zonă centrală a Moldovei, se impune continuarea cercetărilor și în anii viitori pentru descifrarea unor eventuale aspecte regionale ale acestei culturi”]¹⁸.

Bibliografie:

- Silvia Iacobescu, *O nouă așezare Starcevo-Criș descoperită în jud. Bacău*, în *Carpica*, XXIII/2, 1992, pp. 43-50.
- Eadem, *Leontinești, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, pp. 65-66, nr. 149B.
- Eadem, *Leontinești, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1993*, Satu Mare, 1994, p. 37, nr. 75.
- Eadem, *Leontinești, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1994*, Cluj-Napoca, 1995, pp. 51-52, nr. 74.
- Eadem, *Leontinești „Podiș”, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1995*, Brăila, 1996, pp. 73-74, nr. 82.
- Lăcrămioara Elena Istina, *Privire asupra cercetărilor arheologice întreprinse de Muzeul de Istorie din Bacău pentru perioada preistorică*, în *Carpica* XXXVI, 2007, p. 24.

¹⁷ Eadem, *Leontinești, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1994*, Cluj-Napoca, 1995, pp. 51-52, nr. 74.

¹⁸ Eadem, *Leontinești „Podiș”, com. Ardeoani, jud. Bacău*, în vol. *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1995*, Brăila, 1996, pp. 73-74, nr. 82.

Dosare și rapoarte – arhive	X
Hărți	X
Planuri	
Desene	X
Fotografii	X
Imagini satelitare	X
Fotografii aeriene	X

Întocmit (Nume și Instituție):

Data:

Costin Croitoru

august 2025

RAN - FIȘĂ DE SIT ARHEOLOGIC (nr. 3) cod sit RAN: 21114.02 cod LMI: BC-I-s-B-00730**ID SIT:****Nume sit:** *Dealul Chetrei***Categorie sit:** locuire**Tip sit:** așezare

Localizare: Situl arheologic se află pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat, la nord-vest de satul Leontinești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești, în apropierea căii de acces care unește în prezent pârâul Frasin, afluent al Tazlăului, cu Dealul Chetrei

Localitate: sat Leontinești**SIRUTA:****Nume localitate în alte limbi****Unitatea adm. sup.:** comuna Ardeoani**Județ:** Bacău**Adresa:** satul Leontinești, comuna Ardeoani**Punct (Toponim):** *Dealul Chetrei***Den. punct în alte limbi:****Coordonate geografice:**

Leontinești, comuna Ardeoani – <i>Dealul Chetrei</i> , Limitele sitului	
Stereo 70	ETRS 89
559704.672; 621194.201	46°31'34.07"N; 26°34'42.33"E
559804.467; 621336.506	46°31'37.21"N; 26°34'49.10"E
559774.039; 621374.625	46°31'36.20"N; 26°34'50.86"E
559661.503; 621259.429	46°31'32.63"N; 26°34'45.35"E
Leontinești, com. Ardeoani – <i>Dealul Chetrei</i> , Limitele zonei de protecție	
559713.248; 621128.597	46°31'34.39"N; 26°34'39.26"E
559819.797; 621160.365	46°31'37.82"N; 26°34'40.85"E
559888.540; 621185.425	46°31'40.03"N; 26°34'42.09"E
559804.467; 621336.506	46°31'37.21"N; 26°34'49.10"E
559774.039; 621374.625	46°31'36.20"N; 26°34'50.86"E
559739.675; 621478.682	46°31'35.02"N; 26°34'55.71"E
559672.299; 621382.835	46°31'32.90"N; 26°34'51.15"E
559565.511; 621339.139	46°31'29.47"N; 26°34'49.00"E

Parcela cadastrală: -

Reper geografic: pe terasa mijlocie a Tazlăului Sărat (la aproximativ 1.000 metri nord), la nord-vest de satul Leontinești, pe partea dreaptă a șoselei naționale DN2G Bacău-Moinești (la circa 600 metri nord-vest), la circa 800 de metri est, nord-est de așezarea neolitică din punctul *La Podiș*

Reper hidrografic: valea Tazlăului Sărat**Forma de relief:** Deal

Tipul de exploatare a terenului	
Agricultură	X
Pășune	
Pădure	
Locuire	
Exploatare minieră	
Alte tipuri de exploatare; exemplificați	

Suprafață sit:

Suprafața sitului: 460 mp

Suprafața sitului + zona de protecție: 1000 mp

Stare de conservare:

Foarte bună	
Bună	
Medie	
Pecară	X
Graf afectată	

Factori de risc:

Naturali						Antropici					
Cutremur	1	2	3	4	5	Demolare	1	2	3	4	5
Inundații	1	2	3	4	5	Afectare parțială	1	2	3	4	5 X
Ploi acide	1	2	3	4	5	Vandalism	1	2	3	4	5
Foc natural	1	2	3	4	5	Furturi	1	2	3	4	5
Incendii	1	2	3	4	5X	Incendii provocate	1	2	3	4	5X
Animale	1	2	3	4 X	5						
Insecte	1	2	3	4	5						
Tornade	1	2	3	4	5						
Exces de apă în sol	1	2	3	4	5						
Exces de salinitate în sol	1	2	3	4	5						
Exces de aciditate în sol	1	2	3	4	5						

Descriere amplasament:

Așezarea are un singur nivel de locuire, eneolitic (cultura Cucuteni, fază neprecizată). În cele două secțiuni trasate în 1990 – în cadrul unor cercetări sistematice și de salvare (sic!), nu a fost identificat nici un complex de locuire, ci doar stratul de cultură cucutenian, care era destul de subțire. Este posibil să fie vorba de o așezare sporadică legată de exploatarea sării din izvoarele de slatină din apropiere.

La suprafața terenului cultivat se găsesc astăzi numeroase fragmente ceramice și, mai rar, de chirpic / lipitură. Gradul ridicat de fragmentare (suprafața sitului este arată sistematic) nu permite decât rareori observații pertinente relative la tipul vaselor din care proveneau (fragment din fundul drept al unei cupe sau peretele cu apucătoare al unui bol).

Regim proprietate:

Privat	X
Public	
Mixt	

Proprietar: domeniul privat

Data descoperirii: cercetări de suprafață și sondaj, 1991

Descoperitori: Silvia Iacobescu

Descoperiri (ansambluri, structuri și complexe arheologice): -

Atestare documentară -

Descriere:

Stratigrafie:

- un singur nivel de locuire, eneolitic (cultura Cucuteni, fază neprecizată din pricina materialului „foarte corodat și fărâmițat”)

Materiale și tehnici de construcție:**Inscripții:**

Observații: Zona este arată sistematic, azi la suprafața terenului nu se mai regăsesc decât mici fragmente ceramice, în general atipice, dar care pot fi atribuite, după calitatea pastei, nivelului cronologic menționat.

Tipul de cercetare: Cercetare de teren, survey

Anul Cercetărilor: 2025

Echipa:

Campanie	Nume Prenume	Instituția
Cercetare de tip survey – 2025	C. Croitoru	ARHIPROIECT SRL Bacău

Istoricul cercetării**Bibliografie:**

- Silvia Iacobescu, *op. cit.*, în vol. *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, p. 65, nr. 149B.

Dosare și rapoarte – arhive	X
Hărți	X
Planuri	
Desene	X
Fotografii	X
Imagini satelitare	X
Fotografii aeriene	X

Întocmit (Nume și Instituție):

Data:

Costin Croitoru

august 2025

IX. Propuneri pentru regulamentul local de urbanism

Aspecte generale și cadru legislative

Propunerile pentru Regulamentului Local de Urbanism în zonele de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice au în vedere legislația în vigoare cu privire la construcții și avizarea acestora, la modul de întocmire a planurilor urbanistice (Legea 50 / 1991; Normele metodologice la Legea 50 / 1991; Ordin MLPAT 21 / N / 2000; Legea 350 / 2001; Norme metodologice la Legea 350 / 2001; Legea 453 / 2001; Legea 401 / 2003; Ordinul 562 / 2003), precum și legislația cu privire strictă la protecția monumentele istorice și a siturile arheologice (Legea 5 / 2000; O.G. 43 / 2000; Legea 378 / 2001; Legea 422 / 2001; Legea 462 / 2003).

Prevederi legale asupra modului de intervenție la siturile arheologice și în zonele de protecție ale acestora

Legile care fac referire la protecția patrimoniului arheologic sunt următoarele: Ordonanța 43 / 2000; Legea 422 / 2001; Legea 182 / 2000.

Conform art. 2 din Ordonanța nr. 43 / 2000, regimul juridic general al descoperirilor și al cercetării arheologice cuprinde ansamblul de măsuri juridice, administrative, financiar - fiscale și tehnice menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea, inventarierea, conservarea și restaurarea, asigurarea pazei, întreținerea și punerea în valoare a bunurilor arheologice, precum și a terenurilor în care se găsesc acestea, în vederea cercetării sau, după caz, clasării acestora ca bunuri culturale mobile ori ca monumente istorice (art. 2, alin. 1).

Siturile arheologice cuprind vestigii arheologice (așezări, necropole, structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat), situate suprateran, subteran sau subacvatic, înscrise în Repertoriul Arheologic Național și clasate în Lista Monumentelor Istorice (art. 2, alin. 1, lit. b.1). Ele pot forma zone cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, zone de interes arheologic prioritar, zone cu patrimoniu arheologic reperat și zone cu potențial arheologic evidențiat întâmplător (art. 2, alin. 2, lit. h, i, j, k). Zona cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător se delimitează în jurul locului descoperirii arheologice întâmplătoare, după caz, astfel:

- a) pe toată suprafața terenului care face obiectul autorizării de construire;
- b) pe o rază de 50 de metri față de locul descoperirii, în cazul în care descoperirea s-a făcut ca urmare a lucrărilor agricole sau a altor lucrări care nu au nevoie de autorizație de construire;
- c) pe toată suprafața terenului afectat de acțiunea factorilor naturali (art. 2, alin. 13).

Conform aceleiași Ordonanțe, Statul garantează și asigură protejarea patrimoniului arheologic (art. 3, alin. 1). Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile de specialitate subordonate acestora și autoritățile administrației publice locale colaborează și răspund, conform legii, de activitatea de protejare a patrimoniului arheologic (art. 3, alin. 4).

Prin protejarea bunurilor de patrimoniu arheologic și a terenurilor din zonele arheologice definite se înțelege adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător sau ca urmare a cercetării arheologice până la clasarea bunurilor respective ori până la finalizarea cercetării arheologice, prin instituirea de obligații în sarcina proprietarilor, administratorilor sau titularilor de alte drepturi reale asupra terenurilor care conțin ori au conținut bunurile de patrimoniu arheologic respective, precum și prin reglementarea sau interzicerea oricăror activități umane, inclusiv a celor autorizate anterior (art. 5, alin. 1).

Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate și instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată zonelor protejate, precum și de măsurile specifice de protecție prevăzute de prezenta ordonanță. În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător și delimitat se

instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare (art. 5, alin. 7, 8).

În vederea protejării patrimoniului arheologic și a respectării prevederilor legale în acest domeniu autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții: cooperează cu organismele și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului arheologic pentru punerea în aplicare și respectarea măsurilor și deciziilor acestora; asigură protejarea patrimoniului arheologic rezultat ca urmare a cercetărilor arheologice sistematice sau preventive și a descoperirilor arheologice întâmplătoare, aflate în domeniul public ori privat al unităților administrativ - teritoriale respective, alocând resurse financiare în acest scop; pot colabora cu persoane fizice sau juridice de drept public ori privat pentru finanțarea cercetării și punerea în valoare a descoperirilor arheologice; finanțează cercetarea arheologică în vederea descărcării de sarcină arheologică a terenurilor pe care se efectuează lucrări publice pentru care sunt ordonatori principali de credite, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop; cuprind în programele de dezvoltare economico - socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea patrimoniului arheologic; aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, în conformitate cu avizele de specialitate ale Ministerului Culturii și Cultelor și elaborează sau modifică astfel de documentații în scopul stabilirii de măsuri de protejare a patrimoniului arheologic evidențiat întâmplător, ori ca urmare a cercetărilor arheologice preventive, potrivit legii; eliberează autorizația de construire și desființare numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrări în zone cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, descoperit întâmplător sau de interes arheologic prioritar; colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, transmițând acestora informații actualizate cu privire la cererile de autorizare de construire în zonele de patrimoniu arheologic reperat; precizează în certificatul de urbanism regimul imobilelor aflate în zone cu patrimoniu arheologic reperat; iau măsurile administrative corespunzătoare și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra imobilelor obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării descoperirilor arheologice întâmplătoare (art. 19).

Primarul are atribuții specifice în domeniul protejării patrimoniului arheologic aflat în teritoriul său administrativ de competență: dispune suspendarea autorizației de construire și oprirea oricăror lucrări de construire sau de desființare de construcții, în situația descoperirii de vestigii arheologice ori de alte bunuri pentru care s-a declanșat procedura de clasare, anunță în cel mai scurt timp serviciul public deconcentrat al Ministerului Culturii și Cultelor și organizează paza descoperirilor arheologice întâmplătoare; eliberează autorizația de construire sau de desființare, numai pe baza și în conformitate cu prevederile avizului Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic reperat, precum și pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător; asigură paza și protecția descoperirilor arheologice aflate în proprietate publică, apărute ca urmare a cercetărilor sistematice sau preventive, semnalând de urgență serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor orice nerespectare a legii (art. 20).

Autoritățile administrației publice locale pe al căror teritoriu se găsesc zone de interes arheologic prioritar au obligația de a prevedea măsuri administrative și tehnice pentru protejarea patrimoniului arheologic și punerea sa în valoare prin integrarea acestuia în planurile de dezvoltare economică, socială și teritorială a localităților (art. 22, alin. 1).

Aceste reglementări cu privire la protejarea patrimoniului cultural, din care am extras cele mai importante prevederi ce fac referire la obligațiile autorităților locale, primăriei și consiliilor locale, oferă cadrul unei bune protejări a monumentelor istorice și a siturilor arheologice.

Propuneri pentru regulamentul local de urbanism

1. În zonele ocupate de situri arheologice nu se va ara la o adâncime mai mare de - 0,30m;
2. Orice lucrare realizată în interiorul zonei de protecție a siturilor arheologice va necesita obligatoriu supraveghere arheologică, cu avizul DJC Bacău;
3. Orice lucrare realizată în interiorul siturilor arheologice va necesita obligatoriu cercetare arheologică preventivă, cu avizul DJC Bacău;

X. Concluzii

Prezentul studiu arheologic a fost elaborat la solicitarea primăriei comunei Ardeoani, în vederea actualizării *Planului Urbanistic General* aferent comunei Ardeoani, județul Bacău.

S-a avut în vedere evaluarea patrimoniului arheologic existent în limitele unității administrativ-teritoriale, întocmirea fișelor de sit pentru fiecare obiectiv identificat și înscrierea în evidențele specifice a zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, pentru instituirea regimului de protecție prevăzut de lege.

Pentru realizarea acestui deziderat ne-am bazat pe consultarea vastei bibliografii arheologice prelucrând, pe cât posibil exhaustiv, literatura specifică, cu relevanță asupra zonei urmărite, desigur citată infrapaginal acolo unde a fost cazul și evident pe un suport cartografic generos.

Comuna Ardeoani este o unitate administrativă înființată în anul 1968 (Legea nr. 2 și 3 din 1968) odată cu revenirea la județul Bacău; tot atunci au fost desființate satele Dianca și Poarta-Leontinești, înglobate în satul Leontinești și satele Iliești și Mărzănești înglobate în satul Ardeoani; comuna căpătând astfel alcătuirea actuală. Se află în zona central-nordică a județului Bacău, pe valea râului Tazlăul Sărat.

De la bun început trebuie să afirmăm că în **Repertoriul Arheologic Național** (RAN) figurează două situri arheologice distincte pe raza UAT Ardeoani, iar în **Lista monumentelor istorice** (LMI) ambele sunt clasate ca un singur monument (același sit arheologic!) – este vorba despre Așezarea eneolitică din punctul *Podiș, Dealul Chetrei (Tătăroaia)* (cod LMI BC-I-s-B-00730), ce s-ar afla la marginea de est a satului, la 500 metri de șosea.

De-a lungul timpului însă, au fost semnalate câteva descoperiri arheologice pe Valea pârâului Tazlăul Sărat, care ne permit să afirmăm că pe raza comunei Ardeoani există zone cu patrimoniu arheologic reperat¹⁹ (cf. OG 43/2000 Articolul 2 (1) e. 2j-k), care sunt clasate în Repertoriul Arheologic Național, drept situri arheologice.

Au fost identificate, verificate și măsurate coordonatele STEREO '70, cât și zona de protecție pentru cele două situri arheologice amintite din satul Leontinești, comuna Ardeoani. Odată cu aceste delimitări s-au identificat și zonele de protecție ale siturilor și s-au întocmit documentare fotografice.

Nu au fost efectuate investigații invazive, de tipul sondajelor stratigrafice sau arheologice.

În urma parcurgerii bibliografiei existente, și mai ales verificărilor de teren, opinăm că este necesară introducerea unui sit arheologic în *Registrul Arheologic Național* – anume *Movila lui Busuioc*, dar sunt necesare și unele corijări ale informațiilor descriptiv / topografice relative la existența / poziționarea celor două situri cunoscute și, desigur, modificarea informațiilor din *Lista Monumentelor Istorice*.

De asemenea, **au fost efectuate fotografii de teren și aerofotografii, fără a se colecta artefacte.**

Ca o concluzie, **prezentul studiu face propunerea de includere a unui sit arheologic în RAN**, și corijarea informațiilor existente, respectiv modificarea informațiilor din LMI.

Costin Croitoru

august 2025

¹⁹ OG 43/2000 Articolul 2 (1)

j) prin zonă cu patrimoniu arheologic reperat se înțelege terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană ori subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național; până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

k) prin zonă cu potențial arheologic evidențiat întâmplător se înțelege terenul în care existența bunurilor de patrimoniu arheologic s-a evidențiat, în mod neprevăzut, ca urmare a: 1. acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetecție, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;